

1932 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 20 december 2023 (2023-2024)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Freya Saeys, Katrien Schryvers en Koen Daniëls

over de uitvoering van de aanbevelingen
van de onderzoekscommissie
naar de veiligheid in de kinderopvang

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Emmily Talpe;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	5
1.	Investeren in kwaliteit en uitbreidingsbeleid	5
1.1.	Kind-begeleiderratio	5
1.2.	Gelijk speelveld	6
1.3.	Omschakeling van trap 1 naar trap 2	6
1.4.	Flexibele opvang: modules voor ruimere openingsmomenten	6
1.5.	Nieuwe plaatsen met basissubsidie	6
1.6.	Job aantrekkelijker maken	7
2.	Beleid: decretale wijzigingen	8
3.	Toekomst	8
II.	Uiteenzetting door Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Zorg, Bruno Vanobbergen, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien, en Leo Van Loo, crisismanager van het agentschap Opgroeien	9
1.	Stand van zaken realisatie aanbevelingen onderzoekscommissie	9
1.1.	Inleiding	9
1.2.	Eenduidige klachtenbehandeling	10
1.3.	Aangepaste inspectieprocedure bij signalen over inbreuken op de integriteit van kinderen	10
1.4.	Hervorming van de inspecties	11
1.5.	Evaluatie monitoringinstrument MeMoQ	12
1.6.	Flankerende maatregelen	13
1.7.	Een effectieve en efficiënte risicoanalyse	13
1.8.	Evaluatie en bijsturing van de beslissingsketen voor handhaving	13
1.9.	Meer differentiatiemogelijkheden in de handhaving	14
1.10.	Efficiëntere handhaving	14
1.11.	Integriteit van wie werkzaam is in de kinderopvang	14
1.12.	Beleidsvoerend vermogen als startvoorwaarde	14
1.13.	Meldingsplicht voor alle betrokken partijen	14
1.14.	Verduidelijken van de rol en de plaats van de begeleidingsdiensten	15
1.15.	Ontwikkeling van een performant IT-systeem	15
1.16.	Actieve openbaarheid van klachten en inspectieverslagen	15
1.17.	Versterken van de betrokkenheid van ouders	16
1.18.	Betere informatie-uitwisseling tussen Zorginspectie, agentschap Opgroeien en beleid	16
1.19.	Personeelsversterking bij Zorginspectie en het agentschap Opgroeien	16
1.20.	Uitklaren van de rol van de lokale besturen	17

1.21. Betere informatiedoorstroming over strafrechtelijke veroordelingen en vervolgingen	17
1.22. Management van het agentschap Opgroeien	17
1.23. Structurele rapportage aan het Vlaams Parlement.....	17
2. Stand van zaken van het handhavingsbeleid	17
III. Vragen van de leden	18
1. Vragen van Katrien Schryvers	18
2. Uiteenzetting door Celia Groothedde	18
3. Vragen van Hannes Anaf.....	21
4. Vragen van Freya Perdaens.....	21
5. Vragen van Ilse Malfroot	22
6. Vragen van Koen Daniëls	24
IV. Antwoorden van minister Hilde Crevits	25
V. Antwoorden van Karine Moykens	27
VI. Antwoorden van Bruno Vanobbergen	28
VII. Antwoorden van Leo Van Loo	30
VIII. Replieken.....	30
Gebruikte afkortingen	34

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op dinsdag 28 november 2023 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding haar vijfde gedachtewisseling over de uitvoering van de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang.

De commissie wisselde van gedachten met:

- Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Zorg;
- Bruno Vanobbergen, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien; en
- Leo Van Loo, crisismanager van het agentschap Opgroeien.

De eerste gedachtewisseling vond plaats op 11 oktober 2022, de tweede op 20 december 2022, de derde op 25 april 2023 en de vierde op 4 juli 2023. De verslagen van die gedachtewisselingen zijn verspreid als *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1469/1, 1566/1, 1725/1 en 1813/1.

De verslagen en andere relevante documenten van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang zijn verspreid als *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1176/1-14.

De presentatie van de drie sprekers is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Uiteenzetting door Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

1. Investeren in kwaliteit en uitbreidingsbeleid

1.1. Kind-begeleiderratio

Minister *Hilde Crevits* dankt inleidend Leo Van Loo, die Bruno Vanobbergen, die intussen volle bevoegdheid heeft, als crisismanager heeft bijgestaan.

De minister linkt in haar uiteenzetting de begrotingsmaatregelen aan de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang. De belangrijkste maatregel is de verlaging van de kind-begeleiderratio. Die is gebaseerd op de resultaten van het onderzoek van Erinn D'hulster en de professoren Jeroen Luyten en Jan Verbakel van de KU Leuven. Er wordt 118 miljoen euro uitgetrokken om de kind-begeleiderratio in de groepsopvang naar vijf kinderen te laten dalen in groepen met alleen baby's tot 12 maanden, tot zeven kinderen in groepen met ook kinderen vanaf 12 maanden, en tot acht kinderen in groepen met alleen kinderen vanaf 12 maanden. De kind-begeleiderratio geldt per kinderopvanglocatie. Er komt een overgangperiode van 1 januari 2024 tot 31 december 2026, waarin de huidige norm gerespecteerd moet blijven. Om meer personeelsleden aan te trekken, wordt uitgegaan van lonen voor een kinderbegeleider op trap 2. In de overgangperiode kunnen ook logistiek medewerkers worden ingeschakeld, maar niet binnen de huidige kind-begeleiderratio.

Er komt een verhoging van de subsidie voor de gesubsidieerde groepsopvang met 1733,13 euro per plaats per jaar. In de gezinsopvang daalt de kind-begeleiderratio tot zeven kinderen per kinderbegeleider. De regel dat er een inspanning geleverd moet worden om gemiddeld maximaal vier kinderen tegelijk op te vangen per aanwezige kinderbegeleider per kwartaal, blijft bestaan.

Om inkomensverlies bij de onthaalouders te vermijden, wordt hun onkostenvergoeding vanaf 1 januari 2024 met 3,27 euro per prestatie verhoogd. De federale

minister van Financiën wordt verzocht de fiscale vrijstelling met hetzelfde bedrag te verhogen. De basissubsidie voor trap 1 wordt verhoogd tot 2000 euro per plaats per jaar en 350 onthaalouders krijgen de kans in te stappen in het werknemersstatuut.

1.2. Gelijk speelveld

Om gaandeweg een gelijk speelveld te creëren, wordt de basissubsidie in de groepsopvang opgetrokken tot 3000 euro met een verhoging van 1641,67 euro. Voor de gezinsopvang met vrije prijs stijgt ze naar 2000 euro met een verhoging met 1517,37 euro. De belangrijkste maatregel in dit kader is de omschakeling van trap 1-plaatsen naar trap 2. Daarvoor is 55 miljoen euro uitgetrokken.

1.3. Omschakeling van trap 1 naar trap 2

Er werden op 28 februari 2023 voor Vlaanderen en op 17 april 2023 voor Antwerpen, Brussel en Gent oproepen geplaatst voor de omschakeling van trap 1 naar trap 2. In het begin van de zomer 2023 werden er aan 3411 plaatsen subsidies toegekend voor de omschakeling. 6306 aanvragen konden om budgettaire redenen niet worden gehonoreerd.

De oproep bepaalt drie prioriteitengroepen. De IKT-mix krijgt absolute voorrang tot 75 procent van de plaatsen. Deze groep kreeg in oktober 2023 voor 227 plaatsen een extra subsidiebelofte. Gewone voorrang is er voor locaties die met vrije prijs werken. Het is de bedoeling om midden december 2023 de middelen toe te wijzen. De derde groep, zonder voorrang, bevat locaties die het inkomenstarief toepassen en voor een aantal plaatsen geen subsidie voor inkomenstarief ontvangen, maar ook de IKT-mixen. De minister wil zo veel mogelijk van de openstaande plaatsen toekennen. De grootte van het budget hangt af van de respons van de tweede groep.

1.4. Flexibele opvang: modules voor ruimere openingsmomenten

Minister Hilde Crevits zoomt vervolgens in op het uitbreidingsbeleid. In 2024 zullen minstens vijfduizend plaatsen de kinderopvang versterken. Er komen tweeduizend nieuwe trap 2-plaatsen. Die oproep wordt medio december 2023 gepubliceerd.

Ouders die buiten de gebruikelijke opvanguren kinderopvang nodig hebben, worden extra ondersteund. Er wordt 5.811.314,88 euro voor uitgetrokken: dat komt neer op 3328 extra modules voor ruimere openingsmomenten. Deze oproep wordt op korte termijn gelanceerd.

Ook voor investeringen in uitbreidingsbeleid blijft het principe gelden dat er voor elke kinderopvangplaats een basissubsidie kan worden aangevraagd. Die basissubsidie wordt op meer nieuwe plaatsen aangevraagd. De minister veronderstelt dat de verhoogde basissubsidie het aantrekkelijker zal maken om nieuwe plaatsen te creëren. Er wordt in subsidies voorzien voor minstens 3000 nieuwe trap 1-plaatsen.

1.5. Nieuwe plaatsen met basissubsidie

Samen met Vlaams minister Jo Brouns wordt er ingezet op de samenwerking tussen bedrijven en organisatoren van kinderopvang. Er kan kinderopvang worden gerealiseerd voor een bepaald bedrijf door het creëren van een kinderopvangplaats met vrije prijs. Voor die plaats kan de organisator bij het agentschap Opgroeien de basissubsidie aanvragen op trap 1. De rest van de financiering van de plaatsen komt van het bedrijf. Dat bedrijf kan 8760 euro volledig fiscaal inbrengen per plaats. Kinderopvanginitiatieven moeten hier zelf een beleid rond voeren, in samenwerking met het bedrijf.

Die proeftuinen werden op 23 november 2023 gelanceerd. De start van de projecten wordt gepland op 1 februari 2024. Er wordt gefocust op vijf partnerschappen. Die partnerschappen bestaan uit organisaties die ondernemingen bereiken, zoals sociaal secretariaten, werkgeversorganisaties of netwerken van organisatoren van vergunde kinderopvang.

Die vijf partnerschappen zullen een facilitaire rol innemen ten aanzien van bedrijven die kinderopvang willen organiseren. Ze informeren bedrijven over de voordelen en de mogelijkheden van het investeren in kinderopvang voor werknemers. Ze beantwoorden vragen van bedrijven, ondersteunen hen in het uitwerken van concrete cases, en brengen de lokale context in kaart door lokaal te overleggen. Ze maken een plan van aanpak om werknemers correct te informeren.

Minister Hilde Crevits vindt het belangrijk dat er genoeg stabiliteit wordt gecreëerd. De kinderopvang moet gegarandeerd blijven voor het kind van de werknemer, ook als die verandert van werkgever.

1.6. Job aantrekkelijker maken

Er wordt geprobeerd om werken in de kinderopvang aantrekkelijker te maken. Er is nood aan extra kinderbegeleiders en verantwoordelijken in de kinderopvang. Door de krapte op de arbeidsmarkt is dat een grote uitdaging. De minister is voorzichtig hoopvol, omdat het aantal plaatsen in de kinderopvang in het laatste kwartaal licht is gestegen. Er zijn ongeveer duizend openstaande vacatures minder in de kinderopvang, en ook de meldingen bij het agentschap Opgroeien over personeelstekorten zijn gedaald.

De extra investeringen maken het aantrekkelijker om in de kinderopvang te werken. Door het dalen van de kind-begeleiderratio verlaagt de werkdruk. Dat moet worden opgevolgd en daarom wordt er een overgangsperiode van drie jaar ingevoerd. De omschakeling van duizend plaatsen van trap 1 naar trap 2 heeft een positieve impact op de lonen van wie werkzaam is in de kinderopvang.

Ook de logistieke functies in de kinderopvang kunnen helpen om de werkdruk te verlagen. Het is mogelijk een logistiek medewerker aan te werven, boven op de huidige ratio. Die mag voor 25 procent worden meegeteld om de nieuwe kind-begeleiderratio te behalen. Deze mogelijkheid doet geen afbreuk aan de bestaande ratioregels.

De genoemde maatregelen moeten de werkdruk in de kinderopvang verlagen. Opleiding op de werkvloer wordt extra belangrijk in de kinderopvang. In de overgangsperiode naar de lagere ratio wordt er voorzien in extra begeleiding. Minister Hilde Crevits zal aan de Vlaamse Regering vragen om mentoren voor begeleiding op de werkvloer en taalcoaching in groepsopvang te kunnen inzetten. Ze deelt mee dat er de afgelopen jaren een aantal Europese projecten bestonden. De expertise van die projecten wordt meegenomen bij de inzet van mentoren.

Er worden opleidingsmogelijkheden geboden aan toekomstige kinderbegeleiders. In juni 2023 startte er een werkgroep met afgevaardigden uit de sector over het profiel van de graduaatsopleiding tot kinderbegeleider. De koepels polsten bij hun achterban naar de taken die dit profiel zou kunnen opnemen. Bestaande beroepskwalificaties en opleidingsprofielen werden bekeken. Binnenkort wordt een aanvraag tot het opstellen van een beroepskwalificatiedossier ingediend bij AHOVOKS. Dat zal in een tweede fase worden gevalideerd om ingeschaald te worden in de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Er wordt verder afgestemd met het beleidsdomein Werk. Zo wordt er geprobeerd om medewerkers in te schakelen in een flexi-job. Intussen werd die vraag positief

beantwoord door de federale overheid. Dat is een aanvullende maatregel om bepaalde potentiële profielen aan te trekken. De inzetbaarheid van flexi-jobs wordt beperkt tot 20 procent.

In de gezinsopvang worden er op de werkvloer trajecten georganiseerd voor onthaalouders die niet de juiste kwalificaties hebben. Dat traject werd omgevormd zodat het zo veel mogelijk op de werkvloer kan plaatsvinden onder begeleiding van mentoren. Daarvoor is er samenwerking met de CVO's.

2. Beleid: decretale wijzigingen

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters ligt bij de Raad van State, daarna wordt het ingediend in het Vlaams Parlement. De aanpassing van het decreet is het gevolg van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

De aanpassing geeft mogelijkheden voor toekomstige evoluties in de kinderopvang. Het voorzorgsprincipe wordt verankerd. Het onevenwicht in kwetsbaarheid tussen kinderen en volwassenen wettigt deze beslissingsruimte. Vanuit het principe van behoorlijk bestuur wordt elke individuele beslissing vanuit dit beginsel gemotiveerd.

De onderzoekscommissie stelde vast dat de handhavingsmaatregelen die momenteel voorhanden zijn, uniform zijn en weinig afgestemd op de veelheid aan situaties die in een kinderopvanginitiatief kunnen plaatsvinden. Het aantal maatregelen zou te beperkt zijn, en er is geen diversificatie mogelijk op maat van het kinderopvanginitiatief, wat maakt dat problemen niet gericht kunnen worden aangepakt.

De huidige mogelijke handhavingsmaatregelen bestaan uit het wijzigen, schorsen of opheffen van vergunningen. Daarnaast zijn er maatregelen voor subsidies en geldboetes. In het ontwerp van decreet worden de bestuurlijke maatregelen uitgebreid met maatregelen waarbij de activiteit van een kinderopvang niet wordt stopgezet. Op die manier kan de kinderopvang voortwerken, maar kunnen er extra maatregelen worden opgelegd die tijdens de werking opgevolgd worden.

De aanpassing van het Vergunningenbesluit werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Organisatoren van kinderopvang worden gestimuleerd tot een actief risicomanagement, waarbij ze minder papierwerk hebben. Het beleidsvoerende vermogen wordt ingeschreven als begrip. Er wordt meer transparantie gevraagd in de communicatie over inspectierapporten of klachten van kinderopvanginitiatieven met ouders. De startlijn wordt duidelijk vastgelegd en er worden voorwaarden vastgelegd voor zijinstroom.

3. Toekomst

De voorstellen voor de toekomst van de kinderopvang hebben de basis gelegd voor veel maatregelen in de begrotingsopmaak van 2024. Men werkt nu verder voor de groepsopvang en de gezinsopvang.

Volgens minister Hilde Crevits scoort Vlaanderen goed op het vlak van betaalbaarheid van kinderopvang. Professor Wim Van Lancker heeft in Nederland het Vlaamse systeem met IKG-tarieven voorgesteld als een goed model, dat voldoende rekening houdt met sociale herverdeling.

De stijging van het inkomenstarief volgt de algemene stijging van de levensduurte in de samenleving en de lonen. Voor ouders die het moeilijk hebben met de betaalbaarheid van de opvang, is er altijd de mogelijkheid om een individueel verminderd tarief aan te vragen, wat kan leiden tot een vermindering van het

berekende tarief met 25 procent. In 2024 bedraagt het standaard minimumtarief 6,24 euro, het uitzonderlijke minimumtarief 3,74 euro en het allerlaagste minimumtarief 1,97 euro per dag. Ten slotte is er nog de mogelijkheid om een OCMW-tarief te vragen aan het bevoegde OCMW, of aan de organisatoren van de kinderopvang voor wie Brussel als domicilie heeft. Dat tarief kan dan nog eens de helft van het berekende tarief met het standaard minimumtarief zijn. Voor wie grote uitspraken wil doen over het duurer worden van de kinderopvang, wijst de minister erop dat in 2022 16,5 procent van de gezinnen die gebruikmaakten van de inkomensgerelateerde kinderopvang niet meer dan het standaard minimumtarief betaalde.

De ouderbijdrage voor Europese ambtenaren wordt berekend volgens het Subsidiebesluit van 22 november 2013. Artikel 33 bepaalt dat het inkomenstarief wordt berekend aan de hand van het recentst beschikbare Belgische aanslagbiljet, via het bedrag vermeld bij het gezamenlijk belastbaar inkomen en rekening houdend met de gezinssamenstelling. De regelgeving maakt geen onderscheid in hoe het inkomen wordt bepaald als een of beide ouders Europees ambtenaar zijn. Het agentschap Opgroeien heeft geen cijfers over het aantal ouders in deze situatie. Het effect kan zijn dat er soms een te lage ouderbijdrage wordt betaald. De minister heeft de intentie het inkomens- en gezinsbegrip te harmoniseren. De toekomstgroep is daar ook mee bezig. Idealiter zou er voor haar een harmonisatie komen tussen het groeipakket en de berekening van het inkomenstarief. Om in kaart te brengen wat de effecten op het inkomenstarief bij gebruik van het inkomens- en gezinsbegrip uit het groeitarief en de alternatieve berekeningen kunnen zijn, liet ze een studie uitvoeren door het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck van de Universiteit Antwerpen. De studie staat op de website van het agentschap Opgroeien. De resultaten worden voorgelegd aan de Toekomstwerf Kinderopvang.

De studie toont aan dat harmonisering niet gemakkelijk is. Men zou de gegevens van het groeipakket moeten kunnen gebruiken om het inkomenstarief in de kinderopvang automatisch toe te kennen. Daarbij behoudt men het best een aantal van de bestaande kortingen, zoals de korting als het gezin meerdere kinderen telt, of de korting voor meerlingen, voor pleegkinderen of voor tienermoeders. Ook moet er in de loop van het jaar worden herberekend als het gezinsinkomen plots sterk daalt. Er zijn een aantal obstakels, maar toch moet die oefening gebeuren, want dat kan tot een enorme vereenvoudiging leiden. Uit de gegevens van het groeipakket wordt het inkomen opgehaald en wordt nagegaan of de IPCAL-code A0210, die staat voor de status van internationaal ambtenaar, aanwezig is op het aanslagbiljet. Er is nog niet bepaald wat het effect op het berekende inkomenstarief zal zijn als beide ouders die status hebben, maar het is in dit kader dat de minister zal proberen om ook het probleem van de Europese ambtenaren op te lossen. Er zal worden onderzocht of het nodig is een aparte regelgeving te maken.

II. Uiteenzetting door Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Zorg, Bruno Vanobbergen, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien, en Leo Van Loo, crisismanager van het agentschap Opgroeien

1. Stand van zaken realisatie aanbevelingen onderzoekscommissie

1.1. Inleiding

Bruno Vanobbergen, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien, benadrukt dat de sprekers voor hun stand van zaken van de realisatie van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie hebben gekozen voor één geïntegreerde presentatie om te illustreren dat er vandaag in de praktijk nauw wordt samengewerkt. Over elk van de 26 aanbevelingen wordt er een stand van zaken gegeven.

Bij een aantal aanbevelingen werd al uitvoerig stilgestaan en daarover kunnen de sprekers kort zijn. Bij de nieuwe evoluties staan ze langer stil.

1.2. Eenduidige klachtenbehandeling

Er werd duidelijk aanbevolen om te evolueren naar één contactpunt. Het agentschap Opgroeien heeft ervoor gekozen om te komen tot één klachtendienst voor alle thema's en zijn volledige werking: Opgroeipunt. De kinderopvang valt daaronder, net als klachten over interlandelijke adoptie of jeugdhulp via de JO-lijn. Op die manier ontstaat er achter de schermen een transparante klachtenflow en krijgen meerder- en minderjarige burgers één duidelijke plek voor hun klachten. De onderzoekscommissie vroeg terecht aandacht voor heldere communicatie met de melders. Er moet duidelijk met hen worden teruggekoppeld. Daar wordt aandacht aan besteed.

1.3. Aangepaste inspectieprocedure bij signalen over inbreuken op de integriteit van kinderen

De onderzoekscommissie beval Zorginspectie aan om te zorgen voor een aangepaste en snelle inspectieprocedure bij een inspectie naar aanleiding van een mogelijke inbreuk op de fysieke of psychische integriteit van de kinderen, verduidelijkt *Karine Moykens*.

Een snelle inspectieprocedure hangt af van een aantal factoren. Hoeveel opdrachten zijn er in de snelle procedure door een bepaalde problematiek? Hoeveel inspecteurs zijn daarvoor beschikbaar? Om haar punt duidelijk te maken, verwijst de spreker naar een geactualiseerde versie van de tabel op slide 17 die ze ook op 4 juli 2023 toonde. Toen omvatten de cijfers alleen maar de eerste zes maanden van 2023. Ondertussen zijn de cijfers geactualiseerd met data van 1 januari tot en met 13 november 2023. Op het eerste gezicht zijn er geen fundamentele wijzigingen in vergelijking met 4 juli 2023: er is geen opvallende wijziging in de verhouding tussen de soorten opdrachten die Zorginspectie opneemt.

Er is nog altijd een volledige omkering tussen de periode voor de coronacrisis en 2023. In 2019 waren 85 procent van de inspecties gewone inspectiebezoeken. In 15 procent van de gevallen ging het om inspectiebezoeken in het kader van klachten, gevaarsituaties of in opvolging van risico's of handhaving. In 2023 is dat cijfer teruggevallen tot ongeveer 30 procent gewone bezoeken, en gebeurde 70 procent van de bezoeken in het kader van klachten, gevaarsituaties of de review van dossiers door het agentschap Opgroeien. De 30 procent gewone inspectiebezoeken in 2023 zijn een samenspel van 16 procent op initiatief van Zorginspectie en 14 procent op vraag van het agentschap Opgroeien.

Een verschil tussen de cijfers voor de eerste helft van 2023 en de geactualiseerde cijfers betreft de opdrachten in het kader van de review van het agentschap Opgroeien. In de eerste zes maanden van 2023 bedroeg dat aantal 18 procent van de bezoeken. In de geactualiseerde tabel is dat cijfer gedaald tot 13 procent. Dat is logisch aangezien het om een eenmalige operatie gaat. Eenmaal die opdracht is uitgevoerd, zal dat cijfer verder dalen.

Doordat de review van de dossiers bij het agentschap Opgroeien afloopt, komt er tijd vrij voor andere opdrachten. Daarom is het aantal gewone inspectiebezoeken in 2023 toegenomen: van 24 procent in de eerste helft van het jaar naar 28 procent nadat de tweede helft van het jaar werd meegerekend. *Karine Moykens* noemt deze aantallen relatief. Het is niet zo dat het aantal klachtopdrachten met anderhalf vermenigvuldigd is in 2023 in vergelijking met 2019. Het aantal is min of meer gelijk gebleven, maar het aantal inspecteurs speelt een belangrijke rol. De tabel op slide 18 toont het personeelsbestand op verschillende tijdstippen. Daarop valt

te zien hoe het aantal inspecteurs van dertig op 31 augustus 2023 naar vijftig springt op 13 november 2023.

Uiteindelijk komt Karine Moykens terug op de aanbeveling van de onderzoekscommissie over de snelle inspectieprocedure bij signalen van inbreuken op de integriteit van kinderen. Ze stelt vast dat nagenoeg alle tijd in de prioritaire opdrachten moet worden gestoken aangezien het aandeel van klachten, gevaarsituaties en de review van het agentschap Opgroeien zodanig groot zijn.

Op basis van alle informatie waarover het agentschap Opgroeien beschikt, wordt bepaald hoe snel een inspectie moet gebeuren. De definitie verschilt per case. Zorginspectie probeert de timing zo goed mogelijk te respecteren, en slaagt daar doorgaans in. De maximumtermijn waarbinnen een inspectie valt, zal korter worden naarmate de nieuwe inspecteurs zijn ingewerkt. Karine Moykens kan nog geen cijfers geven over het halen van de streefdata's. De cijfers zijn nog niet beschikbaar, omdat het agentschap Opgroeien een nieuw systeem ontwikkelt voor de inschatting van de registratie. In 2024 zal Zorginspectie wel cijfers kunnen geven.

De onderzoekscommissie beveelt ook aan om derden te betrekken bij de inspectieprocedure bij signalen over inbreuken op de integriteit van kinderen. Die derden worden in de aanbeveling gedefinieerd als ouders, stagescholen, burens en werknemers. Zij moeten bevestigd worden over hun ervaringen met het kinderopvanginitiatief. Deze aanbeveling is niet eenvoudig te realiseren. Zo'n bevestiging is complexer dan op het eerste gezicht lijkt. Er moet met tal van factoren rekening worden gehouden.

In eerste instantie wil Zorginspectie niet dat er een ernstige vertraging optreedt in de procedure bij gevaarsituaties. De ervaring leert dat contact opnemen met klagers om meer informatie te krijgen, veel tijd in beslag neemt. Men wil vermijden dat het zoeken naar contactgegevens van derden een ernstige vertraging van de procedure inhoudt. Zorginspectie is op zoek naar een systeem om die data te verzamelen met een zo beperkt mogelijk tijdsverlies.

Vervolgens rijst de vraag wat de impact van de bevindingen mag zijn bij het bevestigen van bezoekers of burens. Hoe kan men nog niet onderzochte klachtelelementen bevestigen bij of delen met derden zonder de privacy te schenden? Wat met de mogelijke interferentie met opstartende of lopende strafonderzoeken bij het parket? Zorginspectie kan en wil niet licht over die vragen gaan. Daarom moet het doel van zo'n bevestiging duidelijk zijn. Zorginspectie is geleidelijk stappen vooruit aan het zetten met de nodige voorzorgsmaatregelen.

In die zin kijkt Karine Moykens uit naar de ontwikkeling van de waarderingstool: een onafhankelijk gemodereerd onlineplatform waar gebruikers en hun omgeving op een gebruiksvriendelijke manier hun ervaring of waardering voor een zorgvoorziening kunnen uiten. De ambitie van die tool is om de gebruiker en diens omgeving een publieke stem te geven. Op dit vlak zijn al stappen vooruitgezet. In maart 2024 volgt een proefproject in de kinderopvang.

1.4. Hervorming van de inspecties

Een eerste onderdeel van de reeks aanbevelingen over de hervorming van de inspecties wil meer gedifferentieerde adviezen van Zorginspectie mogelijk maken. De urgentie van de handhaving moet worden aangegeven en Zorginspectie moet aandachtspunten kunnen aangeven. Het agentschap Opgroeien kan alleen gemotiveerd van dat advies afwijken.

Karine Moykens geeft aan dat de werkwijze met gedifferentieerde adviezen al in december 2022 is aangepast. Vroeger formuleerde Zorginspectie alleen een advies

bij een advies tot opstart of verderzetting van handhaving. Nu adviseert men ook om geen handhaving te starten. De bijkomende mogelijkheid is ingevoerd in functie van de actieve openbaarheid van de inspectierapporten, met als doel elk openbaar rapport af te sluiten met een duidelijk advies zodat de burger een omvattende inschatting krijgt over wat Zorginspectie heeft vastgesteld. Die werkwijze is onder tusschen doorgetrokken in de inspectieverslagen.

Deze aanpak komt tegelijk tegemoet aan de aanbeveling om elk inspectieverslag te eindigen met een gemotiveerd advies en een conclusie over het functioneren van het opvanginitiatief, zowel in positieve als in negatieve zin. Dat betekent evenwel niet dat de aanbeveling over gedifferentieerde adviezen en de conclusie over het functioneren rond is. Zorginspectie wil permanent evalueren en verbeteren waar mogelijk door het systeem verder te verfijnen en verrijken, maar de aanbeveling wordt al uitgevoerd.

Karine Moykens meldt dat de laatste hand wordt gelegd aan een nieuwe fase, waarbij alweer voor verdere differentiatie wordt gezorgd. Zorginspectie zal overgaan tot het formuleren van positieve adviezen en wil een conclusie formuleren over zaken die positief of negatief zijn geëvolueerd ten opzichte van een vorig inspectiebezoek. Deze wijzigingen kunnen niet onmiddellijk worden doorgevoerd, het gebeurt gefaseerd.

Het wegingsinstrument, dat daarmee samenhangt, is constant onderhevig aan veranderingen en bijstellingen. Gedifferentieerde en positieve adviezen houden verband met de definitie van aandachtsvoorziening. Karine Moykens benadrukt dat in de eerste plaats het wegingsinstrument, en niet alleen de persoonlijke inschatting van de inspecteur, bepaalt of een voorziening als aandachtsvoorziening wordt aangemerkt. De bespreekbare indicatie voor het advies haalt men ook uit het wegingsinstrument. De kalibratie van het wegingsinstrument zal toelaten over te gaan tot een positief of negatief advies.

Een volgende aanbeveling betreft inspecties op locaties waar kinderen effectief worden opgevangen en niet-aangekondigde inspecties dusdanig worden georganiseerd dat ze niet voorspelbaar zijn. Het Departement Zorg kan zich volledig in die aanbeveling vinden en houdt daar maximaal rekening mee bij de planning van de inspecties.

De aanbeveling over het meer-ogenprincipe bij inspecties is voor een groot deel afhankelijk van het aantal inspecteurs dat ter beschikking is. Concrete gegevens over de snelle inspectieprocedure bij signalen over integriteit zullen vanaf 2024 ter beschikking zijn. Een op de zeven inspectiebezoeken wordt door twee inspecteurs uitgevoerd. Zorginspectie is daarin aan het evolueren. Zodra alle inspecteurs opgeleid zijn, kunnen ze effectief met twee op inspectie bij dergelijke signalen.

Over de aanbeveling over gelijke inspectietermijnen heeft Karine Moykens niets nieuws te melden. Ze verwijst naar haar eerdere toelichting op 20 december 2022.

1.5. Evaluatie monitoringinstrument MeMoQ

Bruno Vanobbergen vervolgt met de aanbeveling over de evaluatie van het monitoringinstrument MeMoQ. Een onderzoek, uitgevoerd door CEGO en UGent, zoomt in op twee verschillende zaken: een kwantitatieve analyse van de scores op de dimensies en de clusters, en een kwalitatieve analyse van de procesverslagen van de intervisietrajecten door de inspecteurs. Het rapport is opgeleverd in oktober 2023 en is intussen in de kamer Kinderopvang van het raadgevend comité besproken met de sector.

De eerste onderzoeksconclusie luidt dat MeMoQ geschikt is om de pedagogische kwaliteit te meten. Er zitten zes dimensies in MeMoQ. De aanbeveling uit het onderzoek is om de zesde dimensie, omgaan met gezinnen in diversiteit, niet meer te scoren, omdat er onvoldoende spreiding is tussen de verschillende scores die daarvoor werden gegeven. Er wordt gesuggereerd de inhoud daarvan mee te nemen in andere aspecten van toezicht. Een andere belangrijke aanbeveling is om een zwaarder gewicht toe te kennen aan observaties die te maken hebben met negativiteit en hinderlijke effecten van omgevingselementen in de leefgroep. Tot slot is er de aanbeveling om de opvolging van bepaalde scores en scorecombinaties bij het gebruik van MeMoQ te wijzigen. Bruno Vanobbergen stipt aan dat men bezig is met de aanpassing van de handleiding en dat zowel Zorginspectie als het agentschap Opgroeien een aantal stappen zet. Er volgt een aanpassing van de regelgeving om de zesde dimensie niet langer te scoren. Ook de sector wordt meegenomen.

1.6. Flankerende maatregelen

Op de vijfde aanbeveling, het centraal stellen van het voorzorgsprincipe, gaat Bruno Vanobbergen niet dieper in. Bij de aanbeveling rond flankerende maatregelen is altijd een stand van zaken gegeven over het gebruik van de tijdelijke vervangcapaciteit. Tot 9 november 2023 hadden veertig verschillende gemeenten een aanvraag gedaan en 35 ervan hebben toestemming gekregen. Van de 86 organisatoren die zich kandidaat stelden om vervangcapaciteit te organiseren, hebben er 63 toestemming gekregen terwijl er nog 35 processen in behandeling zijn. In het overgrote deel is toestemming verleend aan private organisatoren. Er zijn twee rondes geweest voor het herinzetten van vrijgekomen trap 2-subsidies in de oorspronkelijke buurt.

Er is de voorbije tijd sterk ingezet op vroegere en betere communicatie met organisatoren, gezinnen en lokale partners. Klantenbeheer kinderopvang is versterkt om tijd te maken voor een kennismakingsgesprek met iedere organisator. Het is de ambitie jaarlijks één opvolggesprek te voeren met iedere organisator. Er wordt ook ingezet op communicatie over actieve openbaarheid op de website. Zodra er een voornemen tot schorsing of opheffing is, worden ouders rechtstreeks geïnformeerd per mail. Lokale besturen ontvangen alle communicatie die naar de ouders gaat.

1.7. Een effectieve en efficiënte risicoanalyse

Datamining wordt dagelijks gebruikt door klantenbeheer als instrument om alert te zijn bij klachten. Dat moet in de regelgeving verankerd worden door het een expliciete plaats te geven in het Handhavingsbesluit.

1.8. Evaluatie en bijsturing van de beslissingsketen voor handhaving

Over de evaluatie en de bijsturing van de beslissingsketen heeft het Comité van Toezicht twee adviezen geformuleerd. Een eerste heeft betrekking op de decretale aanpassingen. Het tweede advies raadt het agentschap Opgroeien aan te expliciteren waar het de rode lijn trekt. Het agentschap Opgroeien is die oefening volop aan het maken.

De samenwerking met het VECK is belangrijk. In 2020 waren er aanmeldingen voor 45 locaties. In 2023 zijn er 37 aanmeldingen bij het VECK over in totaal 41 locaties. Bij 14 van die 37 aanmeldingen is of was er een strafonderzoek en 17 dossiers zijn nog in behandeling. Hiervan is één dossier tijdelijk opgeschort en één dossier is voor de tweede keer aangemeld. In drie dossiers is er geen taxatie gebeurd, omdat de locatie stopgezet is.

1.9. Meer differentiatiemogelijkheden in de handhaving

De negende aanbeveling, een daadkrachtige procedure bij een gevaarsituatie, kwam de voorbije gedachtewisselingen uitgebreid aan bod. De tiende aanbeveling over meer differentiatiemogelijkheden in handhaving is voortdurend in uitvoering. Telkens wordt in een continuüm aan beveiligende maatregelen gezocht naar de nodige proportionaliteit. Dat is een blijvende vraag uit de sector. Een volgende mijlpaal is dat alles verankeren in het Handhavingsbesluit.

In het begin was het moeilijk intensieve ondersteuning gerealiseerd te krijgen, maar momenteel werkt dat. Er zijn zestien intensieve ondersteuningstrajecten opgezet. In totaal gaat het over 687 kindplaatsen. De standaardduur van een intensief traject is vier weken, met de mogelijkheid te verlengen. In vijf gevallen is de beslissing genomen om te verlengen. Elf trajecten zijn volledig afgerond. Ook in de opvolging probeert het agentschap Opgroeien te differentiëren.

1.10. Efficiëntere handhaving

Bruno Vanobbergen vindt het belangrijk om dieper in te gaan op de aanbeveling over efficiëntere handhaving, omdat hem daarover uit de sector signalen bereiken. Het is de bedoeling de handhaving na twee positieve evaluaties af te sluiten. Er is een eerste evaluatie kort na de handhaving, bijvoorbeeld na drie maanden. Als de eerste evaluatie positief is, dan wordt dat meteen op de website vermeld, zodat het voor ouders en organisator duidelijk is dat er een positieve evolutie is. De tweede evaluatie vindt plaats na een jaar. Als ook die positief is, wordt de handhaving afgesloten. Dat betekent concreet dat het verdwijnt van de website.

1.11. Integriteit van wie werkzaam is in de kinderopvang

Er wordt onderzocht wat er mogelijk is op het vlak van registratie van individuele medewerkers. Het agentschap Opgroeien wil dat voldoende juridisch sluitend maken. De mogelijkheid om persoonsgebonden informatie uit de personeelsfiche in het dossierbeheersysteem te registreren, wordt onderzocht. Dat is nog niet geregeld, in tegenstelling tot het uittreksel uit het strafregister en de meldingsplicht. Beide zaken worden versterkt in het Vergunningenbesluit.

1.12. Beleidsvoerend vermogen als startvoorwaarde

Bruno Vanobbergen herhaalt dat het participatieve traject wordt vormgegeven om zo het beleidsvoerende vermogen te concretiseren met een praktijkgericht en een wetenschappelijk onderdeel.

1.13. Meldingsplicht voor alle betrokken partijen

De meldingsplicht voor alle betrokken partijen is al eerder aan bod gekomen. Er is gewezen op de hogere alertheid bij de inspecteurs bij het detecteren van inbreuken op zowel de fysieke als de psychische integriteit van kinderen. Er is voorts een goede samenwerking met het VECK om klantenbeheerders en inspecteurs te vormen rond kindermishandeling. Bruno Vanobbergen ziet dat de meldingsplicht regelgevend is verankerd. Tegelijkertijd zijn daarover met Mentes en de Pools Gezinsopvang duidelijke afspraken gemaakt. In de tweede helft van 2021 waren er zeven meldingen, in 2022 vijf en in 2023 zeven door Mentes en twee door de Pools Gezinsopvang.

Bruno Vanobbergen wijst erop dat er begin 2024 een campagne komt rond opvoedstress. Ten aanzien van de kinderopvang maar ook breder wordt er gewerkt rond de mogelijke aantastingen van fysieke en psychische integriteit van kinderen in de brede samenleving.

1.14. Verduidelijken van de rol en de plaats van de begeleidingsdiensten

De ondersteuning door de begeleidingsdiensten moet samen met de betrokken stakeholders worden herbekeken, om na te gaan hoe het vandaag gebeurt en hoe het in de toekomst op een andere manier kan. Het is de bedoeling het bestek eind 2023 te gunnen, zodat het participatieve traject in januari 2024 kan worden opgestart. Tegen de zomer van 2024 moet het worden opgeleverd om in het najaar van 2024 samen met de stakeholders te onderzoeken hoe de ondersteuning op een aantal vlakken kan worden versterkt of herbekeken.

1.15. Ontwikkeling van een performant IT-systeem

Leo Van Loo, crisismanager bij het agentschap Opgroeien, verwijst naar wat eerder is gezegd over datamining, techniciteit, openbaarheid en een uniek meldingssysteem. De IT-vernieuwing heeft ondertussen een plaats gevonden in de dagelijkse werking.

Er wordt gewerkt aan drie grote fundamentele opdrachten. De informatie moet aan elkaar worden gekoppeld. De beschikbare informatie moet overzichtelijk zijn. Er moeten selecties kunnen worden gemaakt in de informatie, om te onderzoeken wie eerst en vooral naar wat moet kijken.

Het dossiersysteem van de kinderopvang is gekoppeld aan het klachtensysteem en aan het systeem van Zorginspectie. Bij een vernieuwing van de systemen volgen de aankoppelingen onmiddellijk automatisch. Er zal geen informatie meer verloren gaan. De dossierinformatie werd ook inhoudelijk overzichtelijk gemaakt. Klantenbeheerders beschikken over overzichten van dossiers die gemakkelijker toegankelijk zijn. Ze worden automatisch aangevuld met informatie over meldingen die binnenkomen. Ook dat is volgens *Leo Van Loo* een belangrijke vooruitgang voor het dossiersysteem.

Na deze eerste stappen zijn er dashboards ontwikkeld om een overzicht te krijgen van de hele sector. De risicoanalyse en de dataminingoefening zijn bezig en worden regelmatig gerefresht. Ook dat betekent een verbetering van het systeem. Er wordt niet alleen gekeken naar vaststaande data maar er worden ook textmininggegevens geïntegreerd in de risicosituaties. Dat moet vaak worden herhaald. Het is niet het systeem zelf dat beslist. De klantenbeheerder beslist wat er met een dossier moet gebeuren.

1.16. Actieve openbaarheid van klachten en inspectieverslagen

Bruno Vanobbergen zegt dat de actieve openbaarheid van klachten en inspectieverslagen fasegewijs werd opgebouwd. Tussen 1 maart en 27 november 2023 waren er meer dan 288.000 consultaties van de Kinderopvangzoeker, wat een indrukwekkend cijfer is. Daarbij hebben bijna 120.000 gebruikers de website geconsulteerd. De spreker is tevreden dat er op die manier aan een duidelijke nood tegemoetgekomen wordt.

Als er bijkomende informatie is, worden ouders automatisch op de hoogte gebracht. Deze alertfunctie is belangrijk en wordt gewaardeerd. Organisatoren krijgen altijd eerst de kans ouders te informeren. Pas na drie dagen wordt de informatie op de website gepubliceerd. In die zin heeft de organisator voldoende tijd om de ouders op de hoogte te brengen.

Een en ander is voortdurend in beweging. Eind december 2023 zal het handavingsrapport een rechtstreekse link bevatten met de specifieke webpagina van de organisator. Daardoor kan de organisator een rechtstreekse reactie plaatsen. Er is voortdurend interactie met de sector en met de koepels.

Karine Moykens focust op het tweede onderdeel van deze aanbeveling. De actieve openbaarheid van inspectierapporten bestaat op 19 december 2023 precies één jaar. Ondertussen staan er bijna achthonderd inspectierapporten online. Zes maanden na de opstart was er een evaluatie en een constructief overleg met de sector. Daar kwam één belangrijke vraag naar voren: een hogere mate van detail in de rapporten als inbreuken worden vastgesteld.

Het Departement Zorg engageerde zich op dat ogenblik tegenover de sector om daar vanaf 2024 een antwoord op te geven. De deadline werd ruim gehaald, want eind november 2023 is een nieuwe versie voorgesteld aan de sector. Er kwam een positieve reactie, en in december 2023 verschijnt de nieuwe versie van het inspectierapport online. Dat is geen eindpunt, want samen met de sector wordt er blijvend geëvalueerd en verbeterd waar mogelijk.

1.17. Versterken van de betrokkenheid van ouders

Het versterken van de betrokkenheid van ouders heeft een plaats gekregen in de oefening rond het beleidsvoerend vermogen, aldus *Bruno Vanobbergen*. Het gaat over twee zaken. Eerst en vooral moedigt men organisatoren aan om zowel individueel als collectief met ouders in dialoog te treden over de verschillende aspecten die van belang zijn in de werking van de kinderopvang. Tegelijkertijd is de verplichte transparantie voor inspectierapporten en handhaving ook een belangrijk element in de communicatie met de ouders en in het versterken van hun betrokkenheid.

Karine Moykens sluit aan bij de betrokkenheid van ouders in reguliere inspecties. De waarderingstool zal het instrument zijn waarmee men verder aan de slag gaat.

1.18. Betere informatie-uitwisseling tussen Zorginspectie, agentschap Opgroeien en beleid

Karine Moykens benadrukt dat slide 46 geen exhaustieve lijst bevat. Een aantal structurele overlegmomenten zijn het maandelijks ketenoverleg over het toezicht als er een klacht of gevarensituatie wordt gemeld, en over inspectie bij handhaving. Daarnaast is er ook thematisch overleg, zoals over de actieve openbaarheid. Er is performant overleg over elke casus die zich aandient. Dat gaat ook over de communicerende IT-systemen. Referentiekaders worden geactualiseerd, zoals de implementatie van het beleidsvoerend vermogen. Er is ook een maandelijks stuurgroep als link met het beleid. De spreker maakt duidelijk dat men meer dan ooit samenzit: nieuwe regelgeving is één zaak en belangrijk, maar men moet er ook toezicht op kunnen houden.

1.19. Personeelsversterking bij Zorginspectie en het agentschap Opgroeien

Bruno Vanobbergen zegt dat het agentschap Opgroeien evolueert naar zestig klantenbeheerders kinderopvang. De meeste aanwervingen zijn gerealiseerd. De nieuwe mensen zijn volop in opleiding. De meesten hebben het opleidingstraject al volbracht.

In de begroting 2024 zijn er dertien bijkomende vte toegekend. Ze worden ingezet op een aantal terreinen. Eerst en vooral is er bijkomende juridische expertise en ondersteuning nodig voor dossiers waarin het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij stelt. Dat aantal is vergeleken met voorgaande jaren bijna verdubbeld. Een ander deel van de nieuwe medewerkers wordt ingezet voor de communicatie met de lokale besturen, zeker als het gaat over de koppeling met BOA. Het is belangrijk de vinger aan de pols te houden: als er problemen zijn, maar ook preventief en proactief. Een laatste deel gaat naar psychosociale ondersteuning van organisatoren, omdat er is vastgesteld dat daar nood aan is.

1.20. Uitklaren van de rol van de lokale besturen

De band met de lokale besturen vindt het agentschap Opgroeien ontzettend belangrijk. Bruno Vanobbergen speelde daar de voorbij zomer van 2023 zelf af en toe een rol in. Keer op keer samen zoeken naar nieuwe en constructieve oplossingen is van belang. Hij wil daar in de toekomst verder op inzetten en vaker gebruikmaken van lokale kennis en expertise, en niet uitsluitend voor de uitbouw van het lokale loket kinderopvang naar gezinsloket. Op het moment dat het agentschap Opgroeien handhaving initieert, wil het zoeken hoe het de expertise van het lokale bestuur meer en beter kan gebruiken. Zo komt men tot een goed onderbouwde beslissing.

1.21. Betere informatiedoorstroming over strafrechtelijke veroordelingen en vervolgingen

Er is af en toe overleg met de referentiemagistraten om de huidige situatie te beoordelen en na te gaan hoe die verbeterd kan worden. Op het recentste overleg, eind oktober 2023, zijn belangrijke zaken beslist. Zo is er afgesproken dat het parket informatie over meldingen in het kader van de COL 8/2014 bezorgt aan de aangestelde Vlaamse contactpersoon, die terugkoppelt met de nodige personen. Tegelijkertijd is er afgesproken om in te zetten op tweerichtingsverkeer. Het parket kan via de referentiemagistraten vragen of een bepaalde persoon werkzaam is in de sector.

Over de benadeelde partijstelling heeft Bruno Vanobbergen enkele bezorgdheden, omdat er niet altijd gevolg aan gegeven wordt. De referentiemagistraten geven aan dat ze casus per casus nagaan wat er mogelijk is. Er zijn afspraken gemaakt om de interne communicatie beter te laten verlopen als het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij stelt. De verschillen per arrondissement wil men uniform maken.

1.22. Management van het agentschap Opgroeien

Over het management van Opgroeien en de tevredenheidsmeting, is volgens Bruno Vanobbergen alles gezegd. Hij dankt net als minister Hilde Crevits Leo Van Loo, maar ook Karine Moykens. Samenwerken leidt tot sterke prestaties.

1.23. Structurele rapportage aan het Vlaams Parlement

De structurele rapportage aan het Vlaams Parlement probeert men zo goed mogelijk te doen. Bruno Vanobbergen wil werk maken van Opgroeipunt, dat de plicht heeft jaarlijks te rapporteren aan de Vlaamse Ombudsdienst.

2. Stand van zaken van het handhavingsbeleid

Bruno Vanobbergen zoomt in op de cijfers van het eerste tot het derde kwartaal van 2023. In 2022 was er een piek, maar ondertussen normaliseert de situatie. In 2023 zijn er per maand gemiddeld 25 meldingen van gevaarsituaties en 60 klachten. In de kinderopvanginitiatieven is gemiddeld 4 procent van de locaties in handhaving. Eind november 2023 is dat 3 procent, wat erop wijst dat de uitgevoerde maatregelen resultaat beginnen op te leveren en dat de rust in de sector aan het terugkeren is.

Er zijn in 2023 minder dan drie schorsingen per maand. In 2022 waren dat er in dezelfde periode 3,7. Het werk zal nooit gedaan zijn, maar de sector is aan het stabiliseren. Het vertrouwen bij ouders zal men zo hopelijk terugwinnen.

Het agentschap Opgroeien wil vanaf december 2023 een dashboard op de website, met maandelijkse informatie over het aantal schorsingen en opheffingen.

Koen Daniëls, waarnemend commissievoorzitter, bedankt de sprekers voor de goed gecoördineerde uiteenzetting. Dat is een verschil met vroeger, toen verschillende administraties niet van elkaar op de hoogte waren en het onderling oneens waren over bevoegdheden.

III. Vragen van de leden

1. Vragen van Katrien Schryvers

Katrien Schryvers bedankt de sprekers voor hun uiteenzettingen en het geïntegreerde werken van het voorbije anderhalf jaar. Dat de administratie niet met ontgoocheling, maar vol enthousiasme aan de slag is gegaan met de aanbevelingen, is indrukwekkend. Dit resultaat had de onderzoekscommissie voor ogen. Ze hoopt dat ouders op die manier vertrouwen krijgen en de sector zuurstof. Dat is alleen mogelijk dankzij voldoende financiële middelen en passende ingrepen.

Er zijn middelen uitgetrokken om bijkomend 350 onthaalouders te laten instappen in het werknemersstatuut. Uit een bevraging blijkt dat er 290 onthaalouders willen instappen. De 290 onthaalouders vertegenwoordigen ongeveer 260 vte. Kunnen de resterende middelen gebruikt worden om startende onthaalouders toegang te verlenen tot het werknemersstatuut?

Er wordt veel gebruikgemaakt van de snelle inspectieprocedure. Welke impact heeft dat op de reguliere inspecties in de andere initiatieven? Die moeten ook blijven doorgaan.

De aanbeveling over het betrekken van derden bij inspecties valt onder de snelle inspectieprocedure. De ouders vallen onder de reguliere procedure. De onderzoekscommissie heeft gezegd dat men alert moet zijn voor signalen die van verschillende kanten komen. Katrien Schryvers wil weten op welke manier men daarmee aan de slag gaat.

Kinderbegeleiders vinden blijft een grote uitdaging. Katrien Schryvers vernam dat er capaciteit is bij de CVO's. Bij het verlagen van de kind-begeleiderratio zal er worden gewerkt met de logistiek medewerkers. Als dat zo is, moet ervoor worden gezorgd dat er voldoende capaciteit is om die mensen in de kinderopvang te houden en om andere mensen te laten instappen. Is er al overlegd met de minister van Onderwijs om de capaciteit bij de CVO's op te schroeven?

Het grootste knelpunt is de informatiedoorstroming uit het parket over strafrechtelijke vervolgingen en veroordelingen. Katrien Schryvers hoopt dat het Federaal Parlement dat oppakt, zodat Justitie de nodige instructies kan geven.

2. Uiteenzetting door Celia Groothedde

Celia Groothedde stelt vast dat het lang geleden is dat er diepgaand over kinderopvang kon worden gesproken. Daardoor heeft ze veel vragen.

In de begroting voor 2024 is er 270 miljoen euro extra. In de Septemberverklaring is de verlaging van de kind-begeleiderratio aangekondigd. Het terrein vindt dat het op de lange baan wordt geschoven. Zowel kinderopvang als middenveld is tevreden dat het wordt aangepakt en tegelijkertijd ontevreden dat het zo lang duurt. Men vraagt zelfs of hiervoor wordt gekozen om het risico op incidenten te verkleinen. Celia Groothedde vindt kwaliteit cruciaal. Ze vraagt of dat op lange termijn kan worden waargemaakt. Voor baby's gaat het om een kind-begeleiderratio van een op vijf. Maar in gemengde groepen, wat de grootste groep is, gaat het om een op zeven.

Een andere vraag is of er op pedagogische kwaliteit wordt ingeboet als logistiek medewerkers worden meegeteld in de kind-begeleiderratio. Celia Groothedde vraagt of die mensen mogen werken bij de kinderen. In dat geval worden ze meegeteld bij de kind-begeleiderratio, maar is het voor de vitrine. Als ze alleen omkaderende taken krijgen, dan blijft het voor de anderen minstens even zwaar. Of worden die mensen wel meegeteld? Op welke manier gaat dan de pedagogische kwaliteit achteruit? Veel mensen in de sector geven aan dat er kwalitatieve zijinstroom kan zijn. In dat geval moeten die mensen boventallig worden geteld. Dat staat volgens Celia Groothedde ook in het rapport van de toekomstgroep. Ze kan zich niet voorstellen dat de toekomstgroep tevreden is.

In combinatie met de aangepaste voorrangsregels rijst volgens Celia Groothedde ook de vraag op welke manier zal worden voorkomen dat 's morgens vroeg of 's avonds laat mensen alleen staan met een veel te grote groep kinderen. Veel voorzieningen voorkomen dat door mensen uit voorrangsgroepen een plaats te geven op momenten dat ze niet of minder onderbemand zijn. De nieuwe voorrangsregels maken dat onmogelijk en daardoor zal er een grotere belasting komen.

Celia Groothedde wil weten hoeveel voltijdse en deeltijdse plekken er in 2022 netto zijn bijgekomen of verdwenen. Hoeveel ouders hebben in 2022 een aanvraag gedaan maar geen plek gekregen?

Er is gezegd dat het aantal vacatures daalt. Hoeveel initiatieven hebben aangegeven dat ze in 2022 de uren hebben moeten inperken? Worden de vacatures doorgegeven? Er is immers veel uitval door personeelstekort. Zullen de extra middelen er al in januari 2024 zijn voor wie voldoet aan de lagere kind-begeleiderratio? Als er niet genoeg marge is om personeel aan te nemen, zal men geen vacature openstellen, waardoor er de facto minder plekken zijn.

Celia Groothedde vraagt naar de subsidieaanvragen. De minister heeft aangegeven dat ze op trap 1 100 procent erkenning willen geven in plaats van 75 procent, om geen IKT-mixen bij te creëren. Maar in het voorrangsschema staat de IKT-mix lager in de rangorde. Ze wachten al sinds de vorige uitbreidingsronde in juni 2023. Het zijn vaak organisatoren die op een sociale manier willen werken en daardoor minder budgettaire ruimte hebben. Waarom worden ze niet naar voren geschoven? Zesduizend initiatieven wilden omschakelen maar kregen in de eerste ronde een negatief advies.

Celia Groothedde ziet dat de bijkomende budgetten gebruikt zullen worden om de pedagogische kwaliteit te verbeteren. Op welke manier kan de minister garanderen dat de kwaliteit vooruit zal gaan?

Het lid vraagt aan Bruno Vanobbergen, die belang hecht aan gelijke behandeling, wat hij vindt van de nieuwe voorrangsregels. Doen ze afbreuk aan het gelijkheidsbeginsel en de plicht van de overheid om voor iedereen voor kinderopvang te zorgen? Uit recente cijfers in de pers blijkt dat tienduizenden gezinnen een beroep doen op kinderopvang vanuit een voorrangssituatie en aangeven dat ze dat nodig hebben om te werken of werk te zoeken. Hoe kan worden gegarandeerd dat kwetsbare gezinnen niet uit de kinderopvang geduwd worden? Het zijn gezinnen die niet voltijds kunnen werken, gezinnen met een zware zorgnood door langdurige ziekte, of alleenstaande of kortopgeleide ouders. Groen maakt zich zorgen over de maatschappelijke gevolgen in wijken en voor gezinnen die het moeilijk hebben.

Zullen de bedrijfscrèches het gelijkheidsbeginsel schenden? Is er al een decretaal kader opgesteld? Aan beide leidend ambtenaren vraagt Celia Groothedde of bedrijfscrèches de kwaliteit van de kinderopvang kunnen garanderen. Er zijn internationaal veel voorbeelden van beperkte inzage in personeelsopvolging, in kwaliteit, in continuïteit, en in de pedagogische en sociale dimensie van de kinderopvang. Het bedrijf

zelf heeft evenmin inzage, aangezien de opdracht uitbesteed wordt. De commerciële kinderopvang probeert in België met dit soort bedrijfsplekken op te rukken. In het buitenland heeft dat tot nefaste voorbeelden geleid.

Celia Groothedde is ook bezorgd, omdat bedrijfscreches voor 100 procent terugbetaald zullen worden. Ze vraagt of er niet tweemaal geld binnenkomt: subsidiëring door de overheid en via de dertiende maand van de ouders. De Sociale Zekerheid komt er niet meer in voor en wordt overgeslagen. Vanaf 1 februari 2024 wordt er een proefproject gestart. Celia Groothedde vraagt wat de kaders zijn en wanneer het Vlaams Parlement de kaders kan zien.

Het werkveld merkt op dat onthaalouders terugdeinzen om van het sui-generis- op het werknemersstatuut over te schakelen. Ze kunnen niet inschatten wat dat op lange termijn betekent voor hun sociale zekerheid. Er is voor hen te weinig verbetering. Er is onvoldoende budget om 350 onthaalouders of nieuwe werknemers voldoende te vergoeden. Celia Groothedde denkt dat er op twee paarden wordt gewed: voor de ene regeringspartij moet het sui-generisstatuut aangepast worden en voor de andere moet het werknemersstatuut gegarandeerd blijven.

Celia Groothedde heeft geruchten gehoord dat het ontwerp van decreet tot aanpassing van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters pas na de plenaire goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Raad van State.

Er is niets gezegd over de herevaluatie van de 533 historische dossiers. Celia Groothedde wil weten wat de voornaamste oorzaak is om deze initiatieven op te heffen of te schorsen. In welke mate spelen financiële leefbaarheid, kader, personeelsbezetting en organisatie mee? Ze vraagt naar de grootste factoren. Kunnen er percentages gegeven worden? Wordt er bij de beslissing om (niet) te sluiten of schorsen rekening gehouden met de pedagogische kwaliteit? Hoeveel van de 533 dossiers vertonen pedagogische tekorten? Worden de initiatieven die nog open zijn gemonitord en begeleid?

Uit datamining bleek eerder een verband tussen financiële leefbaarheid en overtal. Celia Groothedde vraagt op welke manier de financiële leefbaarheid van een voorziening proactief gecontroleerd wordt. Vroeger was er een medewerker die proactief op zoek ging naar fraude, financiële leefbaarheid en goed beheer. Dat is een belangrijke factor van preventie. Is er inmiddels een nieuwe medewerker voor aangesteld? Worden overtredingen van de kind-begeleiderratio proactief opgespoord in de financiële situatie van een voorziening?

Celia Groothedde vraagt wat het agentschap Opgroeien doet met klachten over overtal. Welke procedures worden opgestart als Zorginspectie overtal opmerkt? Worden die initiatieven tijdelijk geschorst?

Celia Groothedde vraagt Bruno Vanobbergen naar de uitvalpercentages bij dossierbeheerders. Wat is de dossierlast per dossierbeheerder? Is het nieuwe streefdoel al bereikt?

Recent werd in het raadgevend comité van het agentschap Opgroeien het rapport over MeMoQ voorgesteld. Het rapport is toegelicht in de commissie maar niet ter beschikking gesteld. Het bevat conclusies die sterk afwijken van de toelichting. Zo wijzen de onderzoekers van de KU Leuven op de beperkte invloed van een score 1 voor wat betreft negativiteit en klimaat, wat grote invloed kan hebben op de opvolging. De beoordeling moet anders. Er is evenmin gewezen op het verschil tussen de evaluatie van Zorginspectie en wat de onderzoekers hebben vastgesteld, wat in heel het rapport terugkomt.

Er wordt vastgesteld dat er volgens de pedagogische norm strikter moet worden ingegrepen. Bij de slechtste score op emotionele ondersteuning wordt in 23,3 procent van de onderzochte verslagen geen negatief advies gegeven, terwijl dat eigenlijk betekent dat de meeste kinderen systematisch worden genegeerd omdat er koud en onverschillig wordt gereageerd. De score voor omgeving wordt bepaald door aanbod, infrastructuur, materiaal en activiteiten, maar ook de organisatie van tijd en personeel. Een score 1 op omgeving leidt in 40,7 procent van de gevallen niet tot een advies. Zelfs als op meerdere facetten een slechte score wordt behaald, adviseert Zorginspectie niet stelselmatig om te handhaven. Bij drie 1-scores wordt in 16 procent van de verslagen geen advies tot handhaving gegeven. Bij twee 1-scores is dat 38 procent. In 71,5 procent van de inspectiebezoeken wordt eenmaal een 1-score gegeven. Er zijn zes initiatieven met vier 1-scores.

Over een en ander kan worden gediscussieerd, maar er zijn grote verschillen tussen wat Zorginspectie vaststelt en wat het meetinstrument aangeeft. Zijn de verwijten ten aanzien van het meetinstrument terecht? Moet er op een andere manier met het instrument worden omgegaan? Daarover is weinig toelichting gegeven. Wordt het instrument goed gevolgd in de praktijk? Wordt er voldoende advies tot handhaving gegeven? Deze vraag heeft Groen de voorbije jaren geregeld gesteld. Volgens het rapport is dat niet het geval, wat Celia Groothedde zorgen baart.

Beschikt Zorginspectie over voldoende medewerkers om daarop in te gaan? Uit cijfers blijkt dat er meer versterking voor kinderopvang was gevraagd, terwijl er ondertussen in nog andere sectoren brand woedt. Aan Bruno Vanobbergen kan de vraag worden gesteld of het agentschap Opgroeien voldoende wordt versterkt met het oog op een klachtencentrum. Er valt immers te horen dat het steeds moeilijker wordt om het werk rond te krijgen.

3. Vragen van Hannes Anaf

Ook voor *Hannes Anaf* zijn MeMoQ en de evaluatie ervan belangrijk. Het lijkt logisch dat de commissie het rapport zou kunnen inkijken, en interessant om de onderzoekers uit te nodigen om hun onderzoek in de commissie toe te lichten, zodat er dieper op kan worden ingegaan. Is er onderzocht of er een verband is tussen kinderopvanginitiatieven die bij een inspectie laag scoren en een te hoge kind-begeleiderratio?

Er is ingegaan op de extra plaatsen die worden gecreëerd, maar ook het aantal stoppers moet worden opgevolgd. Welke informatie is er daarover? De voorbije jaren is immers gebleken dat er netto meer plaatsen zijn verdwenen. Dat baart zorgen. Men moet met reële cijfers kunnen werken.

Iedereen is voorstander van het voorzorgsprincipe. Het is goed dat het beter wordt toegepast, maar hoe wordt omgegaan met kinderdagverblijven of onthaalouders die door het voorzorgsprincipe onterecht zijn gesloten? Dat heeft immers serieuze gevolgen voor het inkomen van de uitbaters. Hoe worden zij begeleid? Krijgen ze bijstand? Wordt er een communicatietraject opgesteld, bijvoorbeeld met ouders, om duidelijk te maken dat er niks aan de hand was?

4. Vragen van Freya Perdaens

Freya Perdaens bedankt alle sprekers voor de uitvoerige toelichting. Ze vraagt hoe de doorstroom vanuit Opgroeipunt zal verlopen. Hoe zal een dossierbeheerder op de hoogte worden gebracht van meldingen? Hoe zullen meldingen bij de juiste dienst terechtkomen?

De definitie van aandachtsvoorzieningen wordt aangepast. Wat zal er gebeuren met voorzieningen die eerst onder de definitie vielen en ondertussen niet meer, of omgekeerd?

De spreker stelt vast dat MeMoQ soms goede scores toekent bij zorgwekkende dossiers. Is MeMoQ in staat de veiligheid van kinderdagverblijven te beoordelen?

Dossierbeheerders zijn niet altijd op de hoogte van dossiers over subsidieaanvragen. Lokale overheid en lokale werking zouden eerder op de hoogte zijn van het dossier dan het kinderopvanginitiatief. Gebeurt dat vaak?

In een kinderopvanginitiatief kan een verbod worden uitgevaardigd op het gebruik van bepaalde ruimtes. Wanneer zal dat verbod toegepast worden?

Freya Perdaens denkt dat textmining interessant en nuttig kan zijn om zorgwekkende termen op te merken in meldingen. Hebben medewerkers van Opgroeipunt daar scholing over gekregen? Wordt dat opgevolgd?

Freya Perdaens vraagt wat de belangrijkste elementen zijn in de evaluatie van de samenwerking met het VECK. Ze vindt het belangrijk om de doorlooptijd in de gaten te houden.

De spreker vraagt hoe de middelen voor opvangplaatsen van geschorste locaties worden herverdeeld. Sommige initiatieven hebben kinderen uit geschorste locaties opgevangen en kregen een belofte van bijkomende subsidies. Uiteindelijk kregen ze geen toezegging, omdat de middelen op waren. Kunnen de middelen voor opgeheven initiatieven niet worden ingezet voor de initiatieven die de kinderen uiteindelijk opvangen?

5. Vragen van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot vraagt hoe groot de uitstroom uit de kinderopvangsector is. Hoeveel dossierbeheerders zijn er bij het agentschap Opgroeien bijgekomen of weggegaan?

De spreker haalt het voorbeeld aan van het project Hopsa in Maaseik. Ze vraagt of er nog soortgelijke projecten lopen, en wil weten welk bedrag daarvoor wordt vrijgemaakt, en of dat ingecalculeerd is in de begroting.

In welke mate zijn er flankerende maatregelen voor geschorste kinderdagverblijven? Het kan gaan om een financiële tegemoetkoming voor maar ook om psychologische opvolging van de uitbater.

De spreker vraagt inzage in de vermelde studie over het groeppakket.

Het agentschap Opgroeien zet sterker in op de opvolging van risico's en handhaving. Hoeveel inspecties hebben geleid tot een schorsing of opheffing van een vergunning?

Karine Moykens geeft aan dat derden betrekken bij inspecties niet evident is. Ilse Malfroot volgt die redenering, maar stelt in schorsingsbesluiten vast dat derden altijd worden betrokken. Daarom vindt ze het niet correct dat er geen moeite wordt gedaan om de rol van derden na te gaan, terwijl men bij een sluiting wel met die rol wordt geconfronteerd. Welke stappen worden er gezet om derden alsnog te betrekken in het onderzoek?

De spreker ontvangt veel vragen uit de sector over inspectieverslagen en de reacties op inspectieverslagen. Aanpassingen zijn voornamelijk het gevolg van inhoudelijke verschillen tussen het verslag van de inspecteur en het kinderdagverblijf.

Hoeveel inhoudelijke reacties worden er verwerkt? De spreker krijgt vaak te horen dat er opnameapparatuur wordt geïnstalleerd in de kinderopvang, zodat er geen sprake meer kan zijn van woord tegen woord. In welke mate worden verslagen aangepast als men vermoedt dat er camera's zijn in het kinderdagverblijf?

Zelfstandige onthaalouders worden ongeveer twee keer in drie jaar tijd geïnspecteerd. Waarom krijgen alleen organisatoren inspectie? Waarom vinden de inspecties niet plaats op de werkvloer?

Hoeveel voorzieningen hebben gebruikgemaakt van de tijdelijke vervangcapaciteit die intussen definitief is verworven? Zijn er cijfers per regio?

Er werd meegedeeld dat er 37 meldingen waren bij het VECK. In 2022 waren dat er 45 en in 2023 was er bij 14 meldingen een strafonderzoek. Wordt er bij het doorgeven van documenten rekening gehouden met de privacyregelgeving en met de rechten van de kinderen en organisatoren? Informeert het agentschap Opgroeien de ouders als het VECK wordt ingeschakeld om een dossier te onderzoeken? Welk advies kan het VECK geven? In welk geval volgt het agentschap Opgroeien het advies van het VECK? Daarnaast wenst Ilse Malfroot duidelijkheid over de inhoud van dat advies.

Volgens de spreker is er onduidelijkheid over het project intensieve ondersteuning. Waaruit bestaat dat project? Wie voert het uit?

De sector meldt dat het niet altijd mogelijk is uit handhavingstrajecten te raken. Volgens de sprekers is een duurzame remediëring nodig en wordt een handhavingstraject afgesloten na twee positieve evaluaties. Binnen welke termijn moeten de positieve evaluaties plaatsvinden? Er werd een termijn van een jaar genoemd. Geldt dat ook als een kinderopvang wordt overgenomen? Wat houdt een evaluatie in? De spreker hoort graag wat de verschillen in dergelijke evaluaties zijn, en of er afwijkingsmogelijkheden zijn.

De onderzoekscommissie wou vermijden dat ontslagen personeelsleden later in andere kinderdagverblijven aan de slag gaan. Dat moet worden tegengegaan, onder andere door middel van een databank. Intussen is er nog altijd geen duidelijk signaal dat er aan risicobeheersing wordt gedaan. Op welke manier tracht men zulke situaties te voorkomen?

Tijdens de uiteenzetting over de meldingsplicht is verwezen naar een hogere alertheid bij inspecteurs voor inbreuken op de psychische of fysieke integriteit van kinderen. Het VECK plant in 2024 een opleidingsmoment voor klantenbeheerders en inspecteurs. Wat is de inhoud en het doel daarvan?

Met betrekking tot de meldingsplicht opgenomen in samenwerkingsovereenkomsten, stelt de spreker zich vragen bij de navolging van de GDPR-maatregelen. In welke mate worden gegevens beschermd als ze worden doorgegeven van de ene organisatie aan de andere? Behoort dat tot de geheimhoudingsplicht van de coaches?

Ilse Malfroot noteert dat met betrekking tot de rol en de plaats van de begeleidingsdiensten in bijsturing en ondersteuning wordt voorzien via een participatief traject met stakeholders, waaronder het agentschap Opgroeien, met externe procesbegeleiding. Op welke manier zal dat gebeuren? En wat is de bedoeling daarvan?

De recent geïntroduceerde kinderopvangzoeker maakt het mogelijk een inspectierapport op te zoeken en na te gaan in welke mate een voorziening in handhaving is. Vroeger werden gesloten of geschorste voorzieningen gepubliceerd op de website van het agentschap Opgroeien. Die lijst is al enige tijd verwijderd, waardoor het moeilijk is na te gaan welke voorzieningen geschorst of gesloten werden. Hoe

kunnen leden van de voormalige onderzoekscommissie daar inzage in krijgen? Hoe kunnen ze dat online terugvinden?

Wat Ilse Malfroot mist in de cijfers over de beslissingen tot schorsing, is hoeveel plaatsen er effectief verloren zijn gegaan na de sluiting en wat de redenen tot schorsing zijn. Kunnen de sprekers daar een opdeling van geven? Het is moeilijk uit de cijfers concrete informatie te halen.

Tot slot verwijst het lid naar de 93.000 plaatsen die minister Hilde Crevits aan het begin van haar presentatie aanhaalde. Is dat het totale aantal actuele kinderopvangplaatsen? Kan de minister dat cijfer verduidelijken?

6. Vragen van Koen Daniëls

Koen Daniëls verwijst naar de overname van de kinderdagverblijven van Mippie en Moppie. Hij maakt zich zorgen over het feit dat wie de moeite doet om noodcapaciteit te creëren en uitbreiding vraagt, die niet krijgt.

Door het optrekken van de basissubsidie op trap 1 weet men niet of iedereen in de IKT-mix nog vragende partij is om over te schakelen naar trap 2. De N-VA vraagt of alle initiatiefnemers opnieuw aangeschreven zijn. Bovendien moeten opvanginitiatieven met een IKT-mix hun personeel betalen volgens het hoogste barema. Kan ervoor worden gezorgd dat er geen IKT-mix meer is, om vervolgens andere opvanginitiatieven over te zetten van trap 1 naar trap 2?

Vervolgens vraagt Koen Daniëls tot welke administratie het begrip 'beleidsvoerend vermogen' zal leiden. De meeste opvanginitiatieven die stoppen, zijn onthaalouders, die niet papiergericht zijn, of zelfstandige initiatieven die het goed doen met kinderen maar bij wie administratief een aantal zaken ontbreekt. Het lid zou het betreuren mochten kwaliteitsvolle opvanginitiatieven verloren gaan doordat ze onder de hoofding 'beleidsvoerend vermogen' als onveilig worden beschouwd. Hoe wordt het beleidsvoerende vermogen ingevuld? Ook over de term 'actief risicomanagement' vraagt de spreker verduidelijking. Hoever gaat men om risico's weg te nemen?

Koen Daniëls is tevreden dat de contacten met de parketten beter lopen, maar hij wacht nog altijd op een lijst met alle geseponeerde dossiers over opvanginitiatieven waarover een melding is ontvangen.

Een uittreksel uit het strafregister model 2 wordt niet uitgereikt aan personen die veroordeeld zijn of naar aanleiding van een onderzoek in voorhechtenis hebben gezeten. Het wordt wel uitgereikt aan personen tegen wie een onderzoek wordt gevoerd, zelfs als er een serieuze bewijslast is. De N-VA roept op om het model 2 op federaal niveau aan te passen, zodat onderzoeksdaten gesteld na aangeleverd bewijs erop vermeld kunnen worden. Voor Koen Daniëls is dat cruciaal: niet het kinderopvanginitiatief mishandelt, maar iemand in de kinderopvang.

Het is goed dat inspectieverslagen van kinderopvanginitiatieven online beschikbaar zijn, maar het blijft jammer dat de stem van de initiatieven ontbreekt. Er is zelfs geen link of verwijzing naar, wat lijkt te suggereren dat een opvanginitiatief niet met de opmerkingen aan de slag gaat en in de fout blijft gaan. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De terugkoppeling met de ouders bij een sluiting blijft een moeilijk punt, want ouders voelen zich niet gehoord. Het gaat vaak om ouders die een positieve ervaring hebben en niets van de problematiek hebben gemerkt. Vandaag wordt de hele opvang gesloten. Iedereen wordt daarin betrokken, en bijgevolg ook elke kinderbegeleider. Ouders moeten hun ervaringen kunnen delen, want dat straalt nuancerend af op het initiatief.

Koen Daniëls stelt zich vragen bij de hervorming van de inspecties. Gaat Zorginspectie bij de grote opvanginitiatieven langs op kantoor of stapt men de kinderopvangplaatsen binnen? Gebeurt dat voor elke aangesloten onthaalouder of zelfstandige op dezelfde manier? Daar zit immers ruis op.

MeMoQ werd eerst ontworpen en naderhand geëvalueerd door CEGO KU Leuven en UGent. Het is niet verwonderlijk dat het instrument goed wordt bevonden. Het lid wil weten of de aanpassingen het gedeelte Zorginspectie of het gedeelte zelfevaluatie door opvanggezinnen betreffen.

Over de betrouwbaarheid van de scoringsvaliditeit bij handhaving vraagt Koen Daniëls hoe ervoor kan worden gezorgd dat uitersten dicht bij elkaar komen te liggen. MeMoQ gaat zwaarder wegen in de doorlichting, maar men moet zich realiseren dat het om een momentopname gaat.

Bij effectieve en efficiënte risicoanalyse rijst de vraag wanneer een initiatief dat als risicovol wordt beschouwd, van die stempel afraakt. Op korte tijd kan veel veranderen. Hoe wordt dat aangegeven?

De datamining van klachten geeft één keer op de vier een vals-positief resultaat. Vals-negatief kan niet voorkomen. Wat gebeurt er met een vals-positief resultaat? Wordt er langsgaan om het tegendeel in te schatten?

Het blijft onduidelijk waar en wanneer Mentos wordt ingezet. Op zijn schriftelijke vraag kreeg Koen Daniëls het antwoord dat er vijf ondersteuningstrajecten zijn bij vijf groepsopvangen, wat weinig lijkt (*Schriftelijke Vragen* VI.Parl. 2022-23, nr. 922, van Koen Daniëls aan minister Hilde Crevits). Welke begeleiding krijgt de rest? Wat met de aangesloten onthaalouders? Begeleidt Mentos op de plaats waar de kinderen zijn of op de overkoepelende dienst?

Kinderopvanginitiatieven die van trap 1 op trap 2 willen overstappen maar in een handhavingstraject zitten, worden toch toegelaten tot trap 2. Hoe kan dat worden uitgelegd?

Koen Daniëls ziet op de website van het agentschap Opgroeien dat voor het starten van een kinderopvanginitiatief een doorlooptijd van één jaar moet worden gerekend. Hij vindt dat klantvriendelijk en demotiverend voor kandidaat-onthaalouders. Kunnen ze intensief begeleid worden tijdens het opstarttraject?

IV. Antwoorden van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* bedankt de sprekers voor de blijken van appreciatie. Hoewel er niet veel parlementsleden aanwezig zijn, benadrukt ze toch dat in de voorbereiding van de opvolgingsrapportage veel werk wordt gestoken om voor iedereen zo veel mogelijk informatie ter beschikking te stellen. Op punctuele vragen, bijvoorbeeld over verdelingen per regio, zal de administratie de antwoorden als bijlage bezorgen. Een aantal zaken is in de uiteenzetting uitgelegd.

Het is juist dat een aantal onthaalouders onmiddellijk zou overstappen in het werknemersstatuut als ze de kans zouden krijgen. Met het restant kunnen nieuwe mensen in het statuut stappen. Er is een disclaimer: een aantal onthaalouders wil overstappen naar het werknemersstatuut maar ziet dat op de lange termijn. Daarom zijn er wat meer plaatsen gepland.

Het statuut van de onthaalouders-werknemers zal nog moeten wijzigen. De toekomstgroep wil daar nog over nadenken. Volgens de vakbonden valt dat onder de cao-onderhandelingen. Maar de minister vindt het belangrijk om al mensen te laten instromen. Er is namelijk interesse.

Over de capaciteit van de CVO's is er overleg. Minister Hilde Crevits wil sterker inzetten op opleiden op de werkvloer door mentoren. Dat werkt in de gezinsopvang. Daarop moet ook in de groepsopvang worden ingezet.

De discussie over de kind-begeleiderratio is een kip-of-eidiscussie. De kind-begeleiderratio moet geleidelijk naar beneden, maar de minister wil vermijden dat er duizenden plaatsen verloren gaan. Tegelijkertijd erkent iedereen dat er in de sector personeelsnoden zijn. Wie die uitdagingen met elkaar wil verzoenen, moet een onmiddellijke verlaging doorvoeren en een overgangsperiode inlassen. De logistiek medewerkers zullen boven de huidige ratio meetellen. Er zal extra worden ingezet op opleiding op de werkvloer met extra mentoren. Dat wordt nog verankerd in een besluit van de Vlaamse Regering en zal nog uitgebreid worden besproken.

Het aantal plaatsen is op 4 juli 2023 aan bod gekomen. De meest recente cijfers zijn gegeven. Daaruit blijkt dat er in het tweede kwartaal een lichte stijging is van het aantal plaatsen. Over het derde kwartaal zijn er nog geen cijfers.

Sinds 2020 beschouwt VDAB kinderbegeleider als een knelpuntberoep. De knelpuntopleidingen zijn een succes. In 2021 volgden 643 mensen een opleiding tot kinderbegeleider voor baby's en peuters. In 2022 waren het er 848. In september 2023 zijn het er al 782. In totaal zijn er sedert 2021 al 2273 starters in de opleidingen voor kinderbegeleider voor baby's en peuters.

De minister heeft ervoor gekozen om de huidige oproep te volgen, zodat ze nog in 2023 plaatsen kan toekennen. Er was budgettair maar ruimte voor drieduizend plaatsen, terwijl er meer dan zesduizend aan het wachten zijn. Ze moet zich houden aan de criteria van de oproep zoals gepubliceerd op de website. In de eerste groep zitten de IKT-mixen tot 75 procent. In de tweede groep trap 1 die wil omschakelen naar trap 2 en in de derde groep de IKT-mixen van meer dan 75 procent of diegenen die nog plaatsen hebben tegen een vrije prijs. Minister Hilde Crevits heeft de ambitie om ze allemaal op te lossen. Groep 1 is al opgelost. Groep 2 wordt gescreend op tegenindicaties. De minister weet dat een aantal liever in trap 1 blijft omdat de basissubsidie stijgt. Ze weet niet of dat voldoende zal zijn voor de hele groep 3, want die groep is nog niet aangeschreven. Het moet nog blijken wie wil omschakelen. Er moet geen nieuwe oproep worden gelanceerd, want dan zou het geld niet tijdig kunnen worden besteed.

Voor de bedrijfscreches zullen de werkgeversorganisaties samenwerken met bestaande gecontroleerde kinderopvangorganisaties. De plaatsen voldoen aan alle voorwaarden. Vroeger was er al een subsidiesysteem voor bedrijfscreches maar dat was geen succes. Mensen kiezen een kinderopvangplaats dicht bij huis. De minister begrijpt niet wat er asociaal is aan het vervangen van een bestaand systeem dat niet werkt door een systeem waarvan ze hoopt dat het zal werken. Het is bovendien een investering in kinderopvang: Vlaanderen financiert trap 1 en met behulp van bedrijfsfinancieringen wil men op trap 2 raken. Daarover moeten nog alle modaliteiten worden afgesproken. De minister hoopt dat het systeem een succes wordt, want zo kunnen duurzame extra trap 2-plaatsen worden gegenereerd.

De flankerende maatregelen zijn van belang. Het is de bedoeling om een financiële compensatie ter beschikking te stellen van initiatieven waar achteraf wordt vastgesteld dat ze geen schuld hadden aan de situatie die tot hun schorsing of sluiting geleid heeft. Er zijn organisaties in de sector die dergelijke initiatieven kunnen ondersteunen bij specifieke vragen. Over die twee sporen komt er een bepaling in het besluit.

De minister verduidelijkt de dubbele financiering bij de bedrijfsaftrek: er is 3000 euro subsidie voor trap 1, 8760 euro van het bedrijf dat fiscaal in rekening kan worden gebracht en er is een ouderbijdrage mogelijk die bepaald moet worden in

wederzijds overleg. Ze ziet geen dubbele subsidie, omdat het ene niet overlapt met het andere.

Minister Hilde Crevits begrijpt de commentaren over het herinzetten van de plaatsen. Ze vindt het vreemd dat, als men noodcapaciteit organiseert, er dan plots geen geld voor is. Als daar problemen zijn, dan moeten ze opgelost worden.

Karine Moykens gaf een interessante uitleg over hoe men vanuit de sector reageert op de nieuwe manier van werken en hoe er ook met commentaren rekening gehouden wordt. Het verbaast de minister dat nadien nog het tegendeel gesuggereerd werd.

De begrotingstabel toont de prognose en komt uit op 99.516 plaatsen. Het gaat om het volledige vergunde aanbod, inclusief de onthaalouders die aan buitenschoolse kinderopvang doen. Men evolueert naar 80 procent IKG. De tabellen bij deze gedachtewisseling gaan alleen over baby's en peuters.

V. Antwoorden van Karine Moykens

Karine Moykens bevestigt dat de snelle inspectieprocedure impact heeft op de reguliere inspecties. Er zijn momenteel 30 procent reguliere inspecties. Het aantal inspecteurs is van dertig naar vijftig gegaan. De spreker hoopt met de bijna afgeronde aanwervingsprocedure bijkomend veertien personen aan te werven, die in januari 2024 van start kunnen gaan. Er wordt ook nog een nieuwe wervingsprocedure gestart want er zijn nog twaalf mensen nodig, bijvoorbeeld om aandacht te kunnen geven aan BOA.

Het is ook in de andere sectoren aan de orde. De noodzakelijke aanwervingen, verschuivingen en interne regelingen zijn gemaakt en afgerond voor het team Welzijn en Ouderenzorg en voor het team Jeugd. Voor het team Gehandicaptenbeleid moet men alleen nog een stafmedewerker aanwerven. Voor de kinderopvang is een ervaren inspecteur doorgegroeid tot stafmedewerker. Dat was een van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie. Voor de financiële profielen, die niet gemakkelijk zijn om aan te trekken, is er al een eerste reeks gerealiseerd. Er is nog een tweede procedure aan de gang.

De waarderingstool, waaraan momenteel nog gewerkt wordt, is het belangrijkste instrument om signalen te capteren en derden te betrekken. De waarderingstool zal in het voorjaar van 2024 leiden tot een proefproject in de kinderopvangsector.

De samenwerking met het parket is verbeterd, maar het Departement Zorg heeft de lijst van seponeringen nog niet gekregen. Karine Moykens heeft Luc Vanlouwe, verbindingsofficier van politie bij de Vlaamse Gemeenschap, gevraagd om op het eerstkomende managementcomité van het beleidsdomein een toelichting te geven over wat er in beweging is, wat hij heeft kunnen bereiken, en om te benadrukken dat die lijst nodig is.

Het wegingsinstrument wordt aangepast maar men laat niet los wat vroeger in aandachtsvoorzieningen is vastgesteld. Er moet voor gezorgd worden dat het wegingsinstrument opnieuw op punt staat. De weging gebeurt op het moment dat een verslag wordt opgemaakt. Dat zal opgenomen worden in het nieuwe formulier in Modular 2.

Karine Moykens laat navragen hoeveel reacties er komen op verslagen en hoeveel er worden verwerkt. Ze verzekert dat een cameraverslag geen doorslaggevend element is om aan te passen. Men weet wat er gezegd is. De mensen passen inhoudelijk aan als ze van mening zijn dat het moet worden aangepast of als er foutief is geregistreerd.

Er is een onderscheid met de inspectierapporten die actief openbaar zijn en door iedereen ingezien kunnen worden. Dat krijgt prioriteit, in permanent overleg met de sector. Er loopt constructief overleg. De sector geeft aan tevreden te zijn dat er goed naar hen geluisterd wordt. Het nieuwe systeem is sneller dan afgesproken klaar en wordt nog in december 2023 gelanceerd.

Aan de inspectiefrequentie is niets veranderd sinds 20 december 2022, toen die vraag ook is gesteld en beantwoord.

Grote organisatoren worden op dezelfde manier geïnspecteerd als kleine, namelijk op de werkvloer. Op dat vlak is er geen discussie. Als het over aangesloten onthaalouders gaat, dan is de organisator verantwoordelijk voor de kwaliteitsopvolging op de eerste lijn. Toch is er capaciteit om ook in die sector op de werkvloer te inspecteren. Het verschil is dat dat niet bij elke aangesloten onthaalouder kan. Als Zorginspectie een probleem vaststelt bij de organisator, wordt er per definitie verder geïnspecteerd. Verloopt de inspectie bij de organisator vlekkeloos, dan wordt steekproefsgewijs geïnspecteerd.

De VECK-opleiding voor klantenbeheerders en inspecteurs is een van de dossiers waarover het agentschap Opgroeien en Zorginspectie permanent hebben afgestemd. Er is samen gezocht naar een kaderopleiding die voor alle medewerkers zinvol is om daarna de specifieke behoeften in kaart te brengen van klantenbeheerders en inspecteurs.

De sector vraagt niet meer om in het kader van de actieve openbaarheid en de inspectierapporten aandacht te geven aan de stem van de voorziening. In de kinderopvangzoeker zijn de plannen van aanpak wel raadpleegbaar. Actieve openbaarheid bestaat uit inspectierapporten en de kinderopvangzoeker.

MeMoQ is niet als zelfevaluatie-instrument onder de loep genomen maar als monitoringinstrument van Zorginspectie.

Alle inspecteurs moeten gecertificeerd zijn door MeMoQ en hebben een opleiding gevolgd om het instrument correct te kunnen gebruiken. Het is niet zo dat scores 1 in de MeMoQ automatisch tot een advies tot handhaving leiden. MeMoQ beoordeelt de pedagogische kwaliteit maar daarnaast zijn er nog andere aspecten. Als er voor het overige geen tekorten worden vastgesteld, dan kan het gebeuren dat er geen advies tot handhaving wordt gegeven. Evengoed kan het dat het agentschap Opgroeien gemotiveerd afwijkt van een advies tot handhaving. De aanpassingen worden in december 2023 in gebruik genomen.

MeMoQ is geëvalueerd door de wetenschappers die het ontworpen hebben. Het is een wetenschappelijk instrument. Men wou de wetenschappelijke waarde ervan behouden. Aangezien men snel gevolg wilde geven aan deze aanbeveling, was er niet veel keuze. Andere onderzoekers had men eerst moeten opleiden, waardoor tijd verloren was gegaan. De gevolgde aanpak betekent niet dat men niet verder kan evolueren. Er is een eerste stap gezet en vervolgens wordt nagegaan of verdere aanpassingen nodig zijn.

VI. Antwoorden van Bruno Vanobbergen

Bruno Vanobbergen bevestigt dat de focus van de MeMoQ-evaluatie op Zorginspectie lag. Op de vraag over de relatie tussen de kind-begeleiderratio en een lage score biedt de evaluatie geen antwoord. Er volgt een nieuwe meting met een wetenschappelijk instrument. In het voorjaar 2024 verwacht de spreker nieuwe resultaten. Mogelijk zijn er dan indicaties voor een antwoord op deze vraag, die wetenschappelijk niet gemakkelijk te beantwoorden is.

Cijfers over de stoppers en de starters worden alleen op jaarbasis gegeven. Begin 2024 zijn die cijfers beschikbaar. De spreker wil voorzichtig zijn, want er zijn altijd schommelingen. In die zin is het van belang om een volledig jaar in kaart te brengen en niet te focussen op één periode. Alles wordt opgevolgd en gerapporteerd.

Mensen in armoede en maatschappelijk kwetsbare situaties zijn een terechte zorg van iedereen. Het agentschap Opgroeien kan op verschillende manieren antwoorden formuleren. Eind november 2023 viert het KOALA-project zijn vijfde verjaardag. Dat project zet in op twee zaken: gezins- en opvoedingsondersteuning, en tegelijkertijd toeleiding naar de kinderopvang, waarbij de kinderopvang in kwestie extra ondersteuning krijgt om de toegankelijkheid te verzekeren voor ouders in armoede of maatschappelijk kwetsbare situaties.

Op dit ogenblik beschouwt het agentschap Opgroeien de 533 herevaluatiedossiers niet langer als een aparte groep. Ze zijn geïntegreerd in het omvattende monitoringsysteem.

Elke klacht over overtal wordt onderzocht in samenspraak met Zorginspectie.

Sinds juni 2023 zijn vijf klantenbeheerders kinderopvang gestopt. Twee hebben een andere opdracht gekregen in het agentschap Opgroeien nadat ze hadden aangegeven dat klantenbeheer hen niet ligt. Dat is logisch, aangezien er meer dan dertig mensen zijn aangeworven. Klantenbeheer is een zware job met grote verantwoordelijkheid. Niet iedereen voelt zich daar comfortabel bij. De overgrote meerderheid van de nieuw aangeworven mensen is nog altijd in dienst.

De vermindering van de openingsuren wordt op maandbasis bijgehouden. Minder dan 1 procent van de opvanginitiatieven geeft aan de openingsuren te moeten verminderen.

Het is mogelijk dat het agentschap Opgroeien verbiedt om bepaalde ruimtes te gebruiken voor kinderopvang, bijvoorbeeld wegens vocht of een onveilige trap. Het agentschap houdt daarbij rekening met de impact op het maximumaantal op te vangen kinderen.

Van de zestien trajecten met intensieve ondersteuning zijn er nog vijf bezig. Die trajecten worden nauw opgevolgd. Het is volgens de spreker een goede maatregel.

Een handhavingstraject loopt niet door bij een overname. Er wordt altijd onderzocht of er beleidsvoerend vermogen is voor een overname. Als dat niet zo is, kan de overname niet plaatsvinden.

Het is de bedoeling van de externe procesbegeleiding en de ondersteuning van kinderopvanginitiatieven in de toekomst een participatief traject te maken. Er is een openbare aanbesteding met de bedoeling in 2024 te starten.

Organisatoren van vervangcapaciteit krijgen altijd voorrang. Maar om die voorrang effectief te krijgen, moeten ze ook aan de andere voorwaarden voldoen.

Tijdens een inspiratiedag bleek er interesse uit de sector voor een referentiekader met ondersteunende richtvragen over beleidsvoerend vermogen. Het is een beloftevol traject. Bruno Vanobbergen is hoopvol dat het instrument een goed hulpmiddel zal worden.

Ervaringen van ouders integreren in handhavingsbeslissingen ligt moeilijk, omdat hun ervaringen kunnen uiteenlopen. Ervaringen en expertise van de lokale overheid meenemen is gemakkelijker. Bruno Vanobbergen wil hier verder over nadenken.

Bruno Vanobbergen staat achter de huidige aanpak bij handhaving: na twee gunstige evaluaties verdwijnt informatie over de handhaving uit de kinderopvangzoeker.

In een aantal kinderopvanginitiatieven dat van trap 1 naar trap 2 is verschoven, wordt er gehandhaafd. Handhaving betekent echter niet dat er nog grote problemen zijn op het moment van inschatting. Ook positief evoluerende kinderopvanginitiatieven vallen nog onder handhaving.

Over de doorlooptijd communiceert het agentschap Opgroeien inmiddels genuanceerder. De website vermeldt niet langer dat een kinderopvang opstarten één jaar zal duren, maar wel dat de duur afhangt van allerlei factoren en een jaar zou kunnen duren.

De samenwerking tussen het agentschap Opgroeien en het VECK gaat om incidenten in de kinderopvang waarbij vermoedelijk of effectief de fysieke of psychische integriteit van kinderen wordt geschonden en die aanleiding kunnen geven tot een aanmelding van een gevaarsituatie bij het VECK. Het gaat om situaties waar er een vermoeden is.

Bij het doorgeven van documenten wordt rekening gehouden met de privacyregeling en de rechten van kinderen en organisatoren. Organisatoren worden voor de aanmelding altijd verwittigd. Ze zijn altijd op de hoogte van de stappen die gezet worden in de risico-inschatting. Ze krijgen van het agentschap Opgroeien altijd het advies van het VECK. Bovendien heeft maar een beperkt aantal mensen toegang tot de informatie. Namen van kinderen worden niet gedeeld, tenzij de taxatie aangevraagd wordt na een klacht door een ouder over zijn kind. Als in een melding van een vermoeden van onveiligheid kinderen genoemd worden, schat het VECK altijd in of het zinvol is de ouders uit te nodigen.

VII. Antwoorden van Leo Van Loo

Leo Van Loo vult aan dat de koppelingen tussen het klachtensysteem en het dossiersysteem overeind blijven. Opgroeipunt is een geïntegreerd systeem: het bevat meer dan alleen klachten over kinderopvang. Alle meldingen en klachten over kinderopvang komen ook bij Opgroeipunt in het dossiersysteem terecht.

Textmining betekent dat een aantal woorden is gedefinieerd en meegedeeld aan de medewerkers die meldingen registreren. In hoeverre de training voldoende is, moet nog blijken. Omgaan met machines en taal wordt alsmaar beter. Op dat vlak zal men nog verdere stappen kunnen zetten.

Bij de evaluatie van een dossier geldt altijd het meerogenprincipe. Bovendien wordt er een procedure gevolgd waarbij alle beschikbare indicaties worden bekeken. Een gunstig advies of een advies zonder opmerkingen is een indicatie om een dossier te bestempelen als een dossier dat onterecht in de lijst naar boven komt.

VIII. Replieken

Celia Groothedde herhaalt haar vraag naar een overzicht van onder meer het aantal opgestarte gerechtelijke dossiers en het aantal starters en stoppers tot september 2023.

In hoeverre kijkt het VECK breder dan de fysieke integriteit? Dat is een bezorgdheid die nog nooit afdoende is beantwoord. De focus ligt op de vraag of een kind zichtbare schade heeft, terwijl in de onderzoekscommissie naar voren kwam dat een bredere aanpak aangewezen is. Is er een multidisciplinaire aanpak? Is er voldoende kennis over de kinderopvang?

Celia Groothedde blijft met vragen over de herevaluatie van de 533 historische dossiers. Haar vraag over uitvalpercentages van dossierbeheerders is niet beantwoord.

Kind en Gezin had een medewerker die overtredingen van de kind-begeleiderratio en de financiële situatie van een initiatief proactief onderzocht. Die persoon is afgevoerd. Is er iemand aangesteld ter vervanging? Voor Celia Groothedde is dat een sleutelfiguur.

Hoeveel aanvragen voor flexibele uren voor 7 uur en na 18.30 uur zijn via de lokale loketten gebeurd? Hoe leefbaar is dat voor zowel de kinderen als voor de werknemers van de kinderopvang?

Tot slot komt Celia Groothedde terug op de voorafnames bij de subsidietoekenning. In de vorige ronde zijn subsidies toegekend aan initiatieven in handhaving. Intussen zitten mensen die al maandenlang wachten soms in financiële problemen geraakt.

Ilse Malfroot bevestigt dat er met de aanbevelingen van de onderzoekscommissie wordt gewerkt, maar ze heeft enkele kritische opmerkingen. Er is nog geen werk gemaakt van administratieve vereenvoudiging voor de initiatieven. De huidige procedures en werkwijze blijven de werklust integendeel verhogen.

De indruk ontstaat dat het vooropstellen van schaalvergroting door bepaalde spelers meer middelen toe te bedelen, ertoe leidt dat zelfstandigen uit de markt worden geweerd. Bedrijfscreches worden door grote spelers getest. Ze zitten niet in subsidietrap 1, zoals gepland, maar in trap 2. Is er geen sprake van concurrentievervalsing? Worden de rechten van zelfstandigen niet geschaad? Het kan niet de bedoeling zijn dat schaalvergroting schijnzelfstandigheid in de hand werkt.

Een en ander heeft duidelijk impact op de evaluatieprocedure. Een kleine zelfstandige wordt op locatie geïnspecteerd, terwijl grote organisaties op kantoor worden gescreend. Gebeurt dat correct? Worden dezelfde criteria gebruikt als door Zorginspectie? Ilse Malfroot stelt discriminatie tussen sectoren vast.

Over de oproepingsbrieven aan initiatieven die een weigering van subsidiebelofte hebben gekregen omdat ze in handhaving zitten, vraagt Ilse Malfroot of de betrokkenen opnieuw worden aangeschreven als ze uit handhaving zijn. Dan maken ze immers opnieuw aanspraak op subsidie.

Tot slot formuleert ze een aantal bedenkingen over de communicatie over schorsingsbesluiten door het agentschap Opgroeien. Ze geeft een fictief voorbeeld waaruit blijkt dat de brieven tot leed en pijnlijke momenten leiden in de sector. Boodschappen en besluiten hangen vaak met haken en ogen aaneen en bevatten soms onwaarheden. Het drijft de sector tot wanhoop en geeft blijk van machtsmisbruik. Initiatieven kunnen zich niet zonder advocaat verweren. Dat ontmoedigt om met een opvanginitiatief te starten, terwijl er initiatiefnemers nodig zijn. Een empathischer aanpak is nodig.

Koen Daniëls herhaalt dat het probleem met model 2 dringend moet worden opgelost. Hij is voorts tevreden dat de website niet langer meldt dat opstarten een jaar duurt. Bij wat er nu staat, is zijn eerste vraag evenwel hoelang het dan wel duurt. Wie een opvang wil starten, mag niet afgeschrikt worden met beleidsvoeiend vermogen en vereiste documenten. Mensen moeten zin krijgen om een opvang te starten, wat volgens de spreker nu niet het geval is. Er zijn middelen voor nieuwe plaatsen en bijgevolg moeten onthaalouders worden aangetrokken. Koen Daniëls stelt een apart loket voor met aparte en bedreven dossierbeheerders die helpen opstarten.

In inspectieverslagen staan vaak opmerkingen over zaken die geen aanleiding geven tot handhaving. Ouders die dat lezen, krijgen de indruk dat het geen goede opvang is. In die zin is het belangrijk terug te koppelen met de repliek van de opvang.

Onafhankelijk van de MeMoQ-score kan een initiatief handhaving, verderzetting van de handhaving of geen handhaving krijgen. Met eenzelfde score kan de uitkomst anders zijn. Koen Daniëls vraagt hoe dat te rijmen valt met handhaving en gelijkberechtiging van alle soorten initiatieven.

Minister *Hilde Crevits* geeft toe dat communicatie een van haar zorgpunten is in het beleidsdomein WVG. Ze gaat niet in op het fictieve voorbeeld van Ilse Malfroot. Wie brieven verstuurt, moet ervoor zorgen dat de ontvanger ze begrijpt.

Er zijn vragen over de werkdruk en de kind-begeleiderratio, die beide moeten dalen. Op het terrein merken initiatiefnemers op dat hun inkomen zakt omdat de kind-begeleiderratio zakt. Volgens de minister is dat niet waar, omdat er financiële compensaties zijn. Dat moet helder worden uitgelegd.

Er is voor gekozen om voor het voorzorgsprincipe te gaan na de incidenten. De minister staat daarachter en begrijpt dat het VECK bij twijfel wordt ingeschakeld. Dat wil niet zeggen dat er rampen gebeurd zijn maar het is belangrijk, net zoals schorsen uit voorzorg. Er moeten flankerende maatregelen zijn.

Kinderen die vroeg naar de crèche gebracht worden, blijven niet automatisch laat. Mensen in kansarmoede die aan de slag gaan, hebben vaker flexibele opvang nodig wegens de werkomstandigheden. Daar wordt in de oproep rekening mee gehouden, want men kent het profiel van mensen die flexibele uren nodig hebben. Initiatiefnemers hebben de kans (niet) in te gaan op een dergelijke oproep. Wie dat niet leefbaar acht, wordt niet verplicht.

De minister begrijpt de opmerkingen van Ilse Malfroot over kleine zelfstandigen niet helemaal. De subsidie voor trap 1 wordt verhoogd naar 3000 euro. Veel plaatsen op trap 1 zijn omgeschakeld naar trap 2. Zelfstandige onthaalouders krijgen een substantieel hogere subsidie. Opvanggezinnen worden financieel beter beloond. Deze maatregelen wijzen er niet op dat schaalvergroting wordt nagestreefd. In de toekomstgroep zitten vertegenwoordigers van UnieKO, die de zelfstandigen vertegenwoordigt. Daar zijn mensen bij die elke dag in een crèche staan.

De oproep voor bedrijfscrèches is gericht op samenwerkingen tussen werkgevers, zoals UNIZO en Voka. Er wordt gekeken welk soort opvang best bij de werknemers van het bedrijf past, en dat dicht bij hun woonplaats. De reden waarom ze dat doen, staat haaks op wat Ilse Malfroot suggereert. Vroeger investeerden wellicht alleen grote bedrijven in eigen kinderopvang, en dan nog op het bedrijf. Nu worden verspreid duurzame plaatsen gecreëerd, wat betekent dat kleine initiatieven ook de kans krijgen om zo extra plaatsen te creëren. Dit initiatief heeft niet als doel steeds groter te gaan.

Minister Hilde Crevits gaat na wat ze zelf kan doen voor model 2. Ze staat achter de opmerkingen ter zake.

Bruno Vanobbergen antwoordt Celia Groothedde dat de gevraagde cijfers als bijlage aan het verslag worden toegevoegd. Het agentschap Opgroeien heeft geen cijfers van het aantal aanvragen voor flexibele opvang bij de lokale loketten.

Het VECK kijkt niet uitsluitend naar fysieke schade, maar neemt de fysieke en psychische integriteit in beschouwing. Het wordt multidisciplinair bekeken. Er is geregeld overleg met het VECK en de multidisciplinaire aanpak is zichtbaar. Het

VECK wordt niet alleen ingeschakeld als er daadwerkelijk iets gebeurd is, maar soms uit voorzorg. De focus ligt niet alleen op mogelijke fysieke letsels bij kinderen.

Het is niet gemakkelijk aan te geven hoelang het opstarten van een initiatief duurt. Mentes kan worden ingeschakeld om starters te ondersteunen. Klantenbeheer kinderopvang heeft een aantal mensen aangeworven om starters te informeren en te ondersteunen, en om informatiesessies op te starten. Ze proberen zo ondersteunend mogelijk te zijn, maar Bruno Vanobbergen begrijpt dat hun communicatie nog meer wervend mag.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Freya SAEYS
Katrien SCHRYVERS
Koen DANIËLS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
BOA	buitenschoolse opvang en activiteiten
CEGO	Centrum voor Ervaringsgericht Onderwijs
CVO	Centrum Voor Volwassenenonderwijs
GDPR	General Data Protection Regulation
IKG	inkomensgerelateerd
IKT	inkomenstarief
IPCAL	Impôt des Personnes Physiques Calculé' (berekende belasting van fysieke personen)
JO-lijn	luisterlijn van de jeugdhulp in het agentschap Opgroeien
KOALA	Kind- en Ouderactiviteiten voor Lokale Armoedebestrijding
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
MeMoQ	Meten en Monitoren van de kwaliteit in de kinderopvang van baby's en peuters
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
UGent	Universiteit Gent
UnieKO	enige erkende beroepsvereniging voor unieke kinderopvang in Vlaanderen en Brussel
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VECK	Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)